

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVÁ 1913-BAN

J Ó S Z E R E N C S É T !

DEMONSTRÁCIÓ a bér- és szociális megállapodás érdekében

Az MVM Társaságcsoporthoz Szakszervezeti Szövetség (MVM TSZSZ) 2013. július 2-ára demonstrációt hirdetett meg a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt székháza elé. A demonstrációt az tette szükségessé, hogy az ágazati, és az országos bérajánlás megszületése ellenére sem sikerült a mai napig megegyezni a 2013. évi bérekről és a szociális kérdésekről.

A BDSZ, mint a Vértesi Erőmű Zrt márkushegyi bányájának munkavállalói által érintett ágazati szakszervezet, a demonstráció megtartásával egyetértve, szervezetei képviselőivel aktívan részt vett a rendezvényen.

A demonstráción többek között felszólalt Gál Rezső, az MVM TSZSZ elnöke, Gaskó István, a Liga Szakszervezetek elnöke, Pataky Péter, az MSZOSZ elnöke, és Rabi Ferenc a BDSZ elnöke, valamint az MVM csoporthoz tartozó szakszervezetek vezetői.

A demonstrálók előtt Gál Rezső emlékeztetett rá, hogy az MVM-csoport az elmúlt 50 év legsikeresebb esztendejét zárta 2012-ben, árbevétele 100 milliárd forinttal, 770 milliárd forintra nőtt, az adózás előtti eredménye pedig 97 milliárd forint, így lenne

miből bérfejlesztést megvalósítani. Realisnak és elfogadhatónak nevezte a 3,1 százalékos béremelési követelésüket.

A demonstráción elmondott beszédében Gaskó István kiemelte, hogy a 2013-ra vonatkozó minimálbér-emelést jelentős erőfeszítéseket kellett tenniük a munkavállalói képviselőknek, a VOSZ székháza előtt tartott demonstrációjuk hatására született meg az országos bérajánlás. Szerinte a 3,1 százalékos béremelés a reálkereset megőrzését szavatolná.

Pataky Péter, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége (MSZOSZ) elnöke a valódi gazdasági teljesítménynek megfelelő bérfejlesztés a párbeszéd és az összefogás mellett emelt szót.

A tüntetők, illetve az ágazat minden munkavállalója ígéretet kapott a tulajdonosi jogkört gyakorló MNV Zrt-től arra vonatkozóan, hogy mindent elkövetnek azért, hogy mihamarabb célba érjenek a bértárgyalások.

Az alábbiakban a Rabi Ferencel készített, a demonstráció előzményeit és okait feltáró interjúnkat közöljük.

A százéves Bányamunkás

A munkássajtó Magyarországon egyidős a hazai munkásmozgalommal. A szaklapok, a szervezett munkások szakszervezeti lapjai, a Szaktanácshoz tartozó szövetségek újságjai voltak, amelyek hetente, kéthetente, esetleg havonta jelentek meg. Fő profiljuk – bár politikai jellegű írások is jelentek meg – a szakma, iparág belső ügyeinek elemzése, felmérése, a munkásság szervezkedésének és bérharcainak támogatása, irányítása.

A Bányamunkás a szaklapok sorában kilencvennegyediként jelent meg.

A kormány az országos bányamunkás szövetség megalakulásához nem járult hozzá. Ezért a Szaktanács elhatározta, hogy szabadszervezetbe tömöríti a bányamunkásságot. 1913. szeptember 4-én jelent meg Budapesten a Szakszervezeti Tanács kiadásában először a Bányamunkás és annak német nyelvű Bergarbeiter melléklapja. A szaklap körül szabadszakszervezet alakult. A szerkesztőség egyben az illegális szakszervezet vezetőségeként is működött. A szaklap előfizetői egyben a bányászszakszervezet tagjai is lettek. Kezdetben hetente, majd kéthetente és végül havonta jelent meg a lap, és 1918-ban a magyar és német nyelven kívül szlovák és román nyelvű mellékletet is kiadtak.

Öt évig vezette a bányamunkások harcát az újság, amit tüntetések, sztrájkok jeleztek. Felhívta a bányászok figyelmét a problémáik okaira, tudatosította bennük helyzetük megjavításának igényét és ösztönözte őket egységes fellépésre, összefogásra, sztrájkra, szervezkedésre.

1913-ban 1624 példányban jelent meg. 1918-ban, a bányászszakszervezet hivatalos megalakulásakor már több mint harmincezer példányban, így a megalakuláskor rögtön 30 ezer taggal rendelkezett a szakszervezet.

A Bányamunkás, története során, kétszer ítéltetett szilenciumra. 1938-ban a fasiszta Imrédy kormány, a többi baloldali lappal együtt betiltotta, és így a szakszervezetnek kilenc évig nem volt újságja. A Rákosi-rendszerben pedig 1952 decemberében jelent meg utoljára és ezután a bányászszakszervezetnek öt éven át nem volt lapja. Ennek következtében a szakszervezeti élet is elszárvosodott. Megszakadt a kapcsolat a tagsággal.

A bányászszakszervezet lapja, a Bányamunkás nem választható el egyfelől a bányász és a magyar szakszervezeti mozgalomtól, másfelől a szakszervezeti és magyar újságírás egészétől. A lap a bányászszakszervezet történelmében felbecsülhetetlen értékű, mert rövid időn belül képes volt nagy tömegekhez közvetíteni a szakszervezet politikáját, állásfoglalását és a szakszervezeti élet eseményeit. Erősítette a bányászokban az összetartozás, a szolidaritás érzését. Az elmúlt évtizedek hű krónikása volt. Magán viseli mindazokat a bélyegeket, amelyek a bányászszakszervezetet is jellemezték: harcos, megalkuvó, frakciós, dogmatikus, sematikus, stb. Jelezte azt is áttételesen, hogy mikor találkozott és mikor nem a szakszervezet vezetésének politikájával – a Bányamunkáson keresztül – a bányászok tömegeinek az elképzeléseivel. A sajtón keresztül a szakszervezet vezetésének bizonyos időszakokban sikerült változtatni, befolyásolni a bányászok nézeteit, cselekedeteit – sztrájkok, munkaversenyek, stb. – akár negatívan, akár pozitívan. Egyes kérdésekben egységes bányászközvéleményt tudott kialakítani. A háború után pedig a lapnak többféle iparágat – szénbányászat, olajbányászat, érc- és ásványbányászat, stb. – kellett összehangolnia. A rendszerváltás után a BDSZ és az iparág – a bányászat – megmaradásáért kellett küzdenie a sajtó eszközeivel, több-kevesebb sikerrel, de mindig tényfeltárón, és a munkavállalói érdekvédelem harcos eszközeként.

A kilencvenes évek elején sok ágazati, szakmai szakszervezeti lap esett áldozatul annak a küzdelemnek, ami az, úgynevezett hagyományos érdekképviselések fennmaradásáért folyt, hiszen az anyagi eszközök megcsappanása nem egy helyen vezetett el odáig, hogy költségvetésükből kihúzták a lapjuk előállítására szánt összeget.

A BDSZ vezető testületei jövőbe látó módon gondolkodtak, amikor úgy döntöttek, hogy az anyagi nehézségek ellenére továbbra is megjelentetik a Bányamunkást. Felismerték, hogy éppen a felfokozott és végleteleg kiélezett érdekvédelmi harc időszakában van igazán szükség az információcserére, a tájékoztatás írásos formájának, a bányászszakszervezet munkájának, döntéseinek és cselekedeteinek nyilvánossá tételére.

A BDSZ XXXI. kongresszusa, a beszámolóban – így értékelte a Bányamunkást.

„A lap a bányász szakszervezeti mozgalom szimbóluma, hiszen megjelenésétől (1913. szeptember 4-e) számítjuk – Alapszabályunkban rögzítetten is – a szakszervezetünk kezdetét. Szepepe és funkciója története során többször változott. Az évi hat megjelenő lapszám nem tette lehetővé a gyors tájékoztatást, arra azonban kiválóan alkalmasnak bizonyult, hogy jelentős eseményekről – melyek nem igénylik az aktualitást – tudósítson, illetve hasznos szakmai anyagokat, portrékat, interjúkat, adott esetben elemzéseket, határozatokat, testületi döntéseket közöljön, tehát olyan anyagokat, amelyek később is elővehetők és segítik a gyakorlati szakszervezeti munkát.”

Az újság – igazodva a fúziós változásokhoz – 2009 óta megjeleníti a könnyűipari szakszervezetek érdekvédelmi munkájának eseményeit is.

A bányák bezárása, a bányászati munkahelyek számának csökkenése a lap példányszámának alakulására is negatívan hatott. De a Bányamunkás mind a mai napig megjelenik, ahogy a februári számunk belső vezércikkében írtam: „A múlt üzenete a mának abban a tényben rejlik, hogy a Bányamunkás még van!”

Ez is a bányász érdekvédelem sikere!

Hámori István Péter
főszerkesztő

Bértárgyalások az év közepén

- Magyarországon, a rendszerváltoztatást követően, a villamosenergia-ipar az egyik olyan iparág volt, ahol folyamatosan kialakult a munkáltatókkal a szociális partnerség, és a mindenkori kormányok is figyelembe vették a munkáltatók és a munkavállalók egyeztetéseinek, javaslatainak a zömét. – mondja Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke. - Ez megjelent egy ágazati kollektív megállapodásban, megjelent a szociális juttatásokban és két olyan megállapodásban, amelyet az érintett szakszervezetek az akkori kormányokkal kötöttek. A villamosenergia-iparban a modernizáció, a termelés növekedése ugyan jelentős munkahelyvesztéssel járt, ugyanakkor a megmaradt munkahelyek tisztességes jövedelmet és megélhetést biztosítottak az ott dolgozóknak.

- Minden évben sor kerül szociális és bérmegállapodás megkötésére.

- A múlt évben ugyan májusban fejeződtek be a tárgyalások, de általában az volt a jellemző, hogy március hónapban már megvoltak a megállapodások. A bérfejlesztések figyelembe vételével így a családok is tudtak tervezni a saját

költségvetésükben. Sajnos az idén, a bér- és szociális megállapodás megkötésére mind a mai napig nem került sor. - Milyen ajánlások álltak szemben egymással?

- Hosszas tárgyalások után a mun-

káltatók 2,1%-os alapbérfejlesztést javasoltak, ugyanakkor a munkavállalói oldal elvárása 5,2%-ról indult, azzal a logikával, hogy a kormány úgy döntött, hogy a nyugdíjasoknak is ezt a fejlesztést adja meg, hiszen a várható infláció is e körül volt tervezve. Azt követően a munkavállalói oldal, hosszabb belső viták után is, a 3,1%-os fejlesztési mértéket fogadta el, azzal, hogy ez szerepel a kormány által is jóváhagyott konvergencia-programban, mint az ez évre tervezett inflációs mérték. Tehát a 3,1% a szakszervezetek számára az utolsó, a munkavállalók által is még elfogadott mérték. Ezt a legutóbbi tárgyalásokon sem fogadta el az MVM Zrt, nem alakult ki megfelelő ajánlás a részükről. Ezért döntött úgy az MVM-ben működő szakszervezeti szövetség az MVM TSZSZ, hogy demonstrációt szervez a tulajdonosi jogokat gyakorló Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt épülete elé. Ez a felhatalmazott szervezet az, amelyik a Magyar Villamos Műveket is irányítja, s felette a szükséges jogokat gyakorolja.

(Folytatás a 2. oldalon)

Bértárgyalások az év közepén

(Folítás az 1. oldalról)

- Kik voltak a demonstráció résztvevői, s kik képviselték a bértárgyalásokban érdekelt bányászokat?

- A demonstráción részt vettek az érintett szakszervezetek konföderációi, így a LIGA Szakszervezetek és az MSZOSZ elnökei is. Több hozzászólás volt. Mi a Vértesi Erőmű Zrt-én belül működő márkushegyi bányász szervezeti egységünkkel és az erőmű területén is működő két alapszervezettel vagyunk érdekelték az együttműködésben. Az MVM TSZSZ-ben a BDSZ alapító tag. A rendezvényre mozgósítottunk, örültem neki, hogy a Mátrai Erőmű Zrt-től is nagy számban érkeztek szolidaritásukat kifejező kollégák, s más bányacégek munkavállalói is képviseltették magukat. Ez különben egy jelzésértékű demonstráció volt, a két-százötvenre becsült résztvevői körből a részünkről száz ember vett részt.

- A BDSZ képviselőiben te szóltál fel. Mi volt a mondandód lényege?

- Mindenekelőtt hangsúlyoztam, hogy rendkívül fontos a munka világában a megállapodásos rendszer megtartása, a kiszámíthatóság és a biztonság megteremtése. Ezért én is kértem a tulajdonosokat, hogy tekintsék úgy a 3,1%-os alapbér növekedési elvárást, mint közös szakszervezeti törekvést, hiszen ez a családok számára minimálisan szükséges ahhoz, hogy életminőségüket megőrizzék. Jeleztem, hogy ezekben az ügyekben, a jövőben is együttműködünk az Egyesült Villamos energiaipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetségével, és erőteljesen szóba hoztam, hogy az elmúlt hónapokban a magyar villamosenergia-termelésben részt vevő erőműveknél a szabályozási rendszer változásai s egy tisztességtelen piaci vetélkedés, verseny miatt komoly nehézségek alakulnak ki. Egyre több munkahely tűnik el az erőművek működésének szüneteltetése vagy bezárása miatt. Nem lehet azt a versenyt megvívni, hogy az Ukrajnában megtermelt villamos áram költségeibe

sem a füstgáz kéntelenítés, sem a széndioxid kvóta megvásárlási költségei nem épülnek be. Ez akkora versenyelőny, ami behozhatatlan. Negyven százalék környékére is emelkedett már Magyarországon az import áram felhasználás mennyisége, ami azt vetíti előre, hogy további szénbányászati munkahelyek is eltűnhetnek, hiszen a Mátrai Erőmű nem lesz képes, nem lehet versenyképes, mert nincs olyan viszonyrendszer, hogy megőrizze a munkahelyeket. Ha nem kap tisztességes versenykörülményt és egy ehhez kapcsolható árat. Az is igaz, hogy az egész világon és Európában is a villamos energia piacon jelentős mozgások következtek be, s egy jelentős árcsökkenés. Úgy gondolom, hogy a mindenkori kormánynak meg kell tennie a szükséges erőfeszítéseket, hogy biztonságos legyen az energia ellátás, és hogy a magyar munkahelyek minél nagyobb számban segítsék az ellátást és az ehhez kapcsolható szolgáltatást.

- Mi történik abban az esetben, ha ezek a feltételek nem alakulnak ki?

- Akkor növekedni fog továbbra is az import aránya, egyre inkább visszaszorul a saját ellátás és a piszkos áramot – ahogy nyugati kollégáink hívják azokat, akik nem megfelelő és elvárt körülmények között termelik a villamos áramot – hoznak be az országba, ami leronthatja a kialakult szociális kapcsolatrendszert.

- Miről szóltál még?

- Beszéltem arról, hogy a márkushegyi bányászokat egyébként a termelés nehézségeiből fakadó helyzetet is sújtja. A bányabeli viszonyok miatt nem tud-

ták azt a termelési eredményt hozni, ami a prémium-kifizetéseket megalapozta volna, tehát ez még tovább rontja a hangulatot. És az is, hogy nem tudunk lényegesen előbbre lépni a bányász nyugdíjakhoz szükséges átlagkereset-számításban, a szén kulféjtéses bányászok szakmai nyugdíjában, és a harmadik csoportos rokkantak esetében is vannak még feszültségek, a bányai paron belül. Azok, akik külszínről mentek el, továbbra sem kapják megfelelően a juttatásaikat. Ezeket a témákat hoztam szóba, s fejtettem ki bővebben, a rendelkezésemre álló tíz percben.

- Mi a demonstráció fő üzenete?

- Az, hogy érdemi tárgyalásokra van szükség, mielőbbi megállapodásra, és

figyelembe kell venni, hogy az MVM csoportban tavaly rekordszintű eredmény volt. Több mint hetvenmilliárd Ft eredménye volt a csoportnak, s úgy gondolom, hogy a munkavállalók joggal követelik azt, hogy ilyen eredményesség mellett – hiszen az ő teljesítményük is benne van az eredményben –, legalább az inflációkövető bérfejlesztésben részesüljenek. S akkor még nem beszéltünk a profiton történő osztzkodásról, ami egy korábban kialakult gyakorlat alapján, jellemző volt a

villamos energia iparra. Az is egy elég jelentős észrevétele volt a jelenlévőknek – a vértesi kollégák hozták szóba –, hogy a szénfíllér rendszere nagymértékben hozzájárul az MVM csoportnak az eredményességéhez is, hiszen – többek között a BDSZ hathatós közreműködésével – sikerült elérni, hogy félre lehet tenni a szénbányászati tevékenység befejezésére, illetve az ehhez kapcsolódó bányabezárási folyamatra harmincnyolcmilliárd forintot. Ez az MVM csoporthoz érkezik és a pénzügyi tevékenységénél figyelembe kerül. Joggal mondtuk azt, hogy minimálisan ezt a 3,1%-os alapbérfejlesztést, a múlt évről elmaradt 1,6%-nak az alapbérítését végre kell hajtani. Ez a munkabérének fontos eleme.

- Milyen további lépések várhatók a demonstrációt követően?

- A mai napon (2013. július 10. – a Szerk!) tartotta ülését az MVMTSZSZ és az a konszenzusos döntés született, hogy amennyiben nem sikerül előre lépni a következő hetekben, két hét múlva újabb demonstrációra kerül sor, s ha az sem hoz eredményt, akkor a figyelmeztető sztrájk előkészítése indul meg. Lehet egy új fejlemény, hogy a kormány a munkáltatókkal kötött bérájanlást eddig nem írta alá országos szinten. Ez tartalmazta a minimális 3,1%-ot, ami ajánlás jellegű. Arra van tehát – talán – remény, hogy Varga miniszter úr a jövő héten aláírja. Ebben az esetben, az MVM csoportnak, ezt az ajánlást erőteljesen figyelembe kell vennie.

Összességében a két szakszervezet által megtartott demonstráció beleilleszkedik abba a tudatos szakszervezeti magatartásba, amely igyekszik a reális lehetőségek figyelembe vételével a munkavállalók számára is az elfogadható pozíciókat biztosítani. Bízom benne, hogy tiltakozásunk ezt a célt elérte és nem kerül sor újabb munkavállalói érdekvényesítő akcióra.

Hámori István Péter

Titkári értekezlet Martfűn

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete, aktív tisztségviselői részére 2013. június 27. és 29. között titkári értekezletet tartott Martfűn, a Hotel Thermalban. Ebben az évben a BDSZ Bőripari Tagozatának Martfűi Területi Szervezete volt a házigazda.

Az első napon Csanádi József BDSZ alelnök megnyitja után Kolláth János főkönyvelő tartott előadást a szakszervezeti működés gazdasági-pénzügyi feltételeiről az új szabályozás keretei között.

Ezt követően dr. Holoda Attila, az OMBKE alelnöke fejtette ki nézeteit a hazai energetika és bányászat aktualitásairól és az ágazat előtt álló kihívásokról.

A BDSZ aktuális feladatairól, a szervezetpolitikai változásokról, az egyes ipari szakszervezet kialakításáról, a szervezetépítés, tagszervezés tennivalóiról, valamint a márkushegyi szakszervezet centenáriumi megemlékezés sorozatáról beszélt Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke.

Pápis László BDSZ alelnök a villamosenergia-ipari ágazat problémáiról, a kollektív szerződés tárgyalásokról és az európai üzemi tanácsi munka tapasztalatairól tájékoztatta a titkárokat.

A második napon Pataky Péter, az MSZOSZ elnöke és Hernádvölgyi Andrea, az MSZOSZ alelnöke beszéltek az MSZOSZ aktuális feladatairól, valamint tájékoztatást tartottak a konföderációs fúzió előkészítésének helyzetéről.

Ezt követően Csanádi József BDSZ alelnök az új Munka Törvénykönyve legfontosabb változásait ismertette a

hallgatósággal, illetve beszélt az üzemi tanács választások fontosságáról.

Gaál Gábor tanácsos a társadalombiztosítási ellátó rendszerekben bekövetkezett változásokról tartotta meg előadást.

Folytatásként Csanádi József és Varga Éva BDSZ alelnökök, valamint Lamos Katalin tagozatvezető tájékoztatták a résztvevőket a könnyűipari tagozatok, alapszervezetek, az érdekvédelmi, érdekképviseleti munka helyzetéről, a könnyűipar előtt álló feladatokról, kihívásokról.

A nap befejezéseként dr. Szentpéteri Nagy Richárd alkotmányjogász eszmefuttatását hallgathatták meg a titkárok a magyar jogalkotás helyzetéről, annak társadalmi, gazdasági hatásairól.

A harmadik nap délelőttjén a rendezvénynek helyet adó Martfű polgármes-

tere, dr. Kiss Edit „Közigazgatási változások, az új járási rendszer kialakításának tapasztalatai (működés, hatékonyság), a települési önkormányzatok jövőbeni működési lehetőségei a pénzügyi, finanszírozási változások tükrében” címmel tartott előadást.

Végül befejezéseként, az alapszervezeti munka tapasztalatairól, feladatairól, problémáiról folytattak eszmecserét az aktív titkári értekezlet résztvevői.

A tisztségviselők valamennyien egyetértettek abban, hogy a mindennapok eredményes szakszervezeti munkájához feltétlenül szükségesek az ilyen és ehhez hasonló rendezvények, mert az előadásokon elhangzottak gyarapítják ismereteiket és lehetőség nyílik egymás véleményének, tapasztalatainak megismerésére és kicserélésére is.

CsJ

A felkészítő tanfolyam elé

Az elmúlt évtizedekben a nyugdíjas szakszervezeti szervezetek vezető tisztviselői évente országos értekezleteken, tanácskozásokon tekintették át, értékelték az időseket érintő társadalompolitikai eseményeket, határozták meg a tennivalókat, a kongresszusi program által szabott irányoknak megfelelően.

Ezúton említést kell tenni a BDSZ nyugdíjas rétegszervezet testületének vezetőiről *Kómár András, Jávorkai István, Buku Imre és Kovács Lászlóról*, akik egymást követően tisztességgel, nagy hozzáértéssel és fáradtságot nem ismerve fogták össze a területi nyugdíjas szervezetek munkáját, látták el a több tízezer idős bányász és özvegyeik érdekképviselését. Köszönet érte.

Napjaink társadalompolitikái kihívásai közül az IB javaslatára nyugdíj, egészségpolitika, a közigazgatás és

önkormányzati törvénykezések kerültek a programba, természetes elvárás-ként a BDSZ gazdasági és szervezeti politikája a választmány munkájának értékelése és az MSZOSZ Nyugdíjas Szövetség programjának és napi munkájának megismerése is megfogalmazódott.

A 2010-es kormányváltást követő 3 évben olyan gazdasági és társadalompolitikai törvények születtek, melyről a választást megelőzően szó sem volt. Átgondolatlan strukturális intézkedések sora, szinte követhetetlené vált, az időskorúak, nyugdíjasok szociális biztonsága pedig nagymértékben gyengült. Magyarország lakosságának fele szegénységben él (Népszabadság 2013.05.10. TÁRKI). Az egy főre eső nemzeti jövedelmünk Magyarországot a legelmaradottabb országok közé sorolta.

A kormányzat intézkedései radikáli-

san átalakították a közéletet. Hosszú felsorolást mellőzve, példaként említjük az új Alaptörvényt, mely merőben átírta a több mint 110 éves társadalombiztosítást. Megszűntek a korhatár előtti nyugdíjak, a rokkantsági nyugdíj intézménye. Államosították a magánnyugdíjpénztár vagyonát, adóvá minősítették a munkáltatói társadalombiztosítási járulékat.

A gazdaságot említve hihetetlen pénzkivonások történtek, az egykulcsos adó mellett több tucat új adó került bevezetésre, mely az időskor biztonságát is veszélyezteti. Nem beszélve az államigazgatás átalakításáról, a folyamatban lévő államosításról.

Méltatlan visszaélés a kétharmados többséggel az is, hogy parlamentáris kormányzás alakult ki, nincsenek a törvények előtt érdekegyeztetések, a jogbiztonság jelentősen csökkent, a fékek és

ellensúlyok rendszere szinte lenullázódott.

A fentiekből adódóan céljaink megvalósítását a BDSZ 2009. évi XXXII. Kongresszusa időügyi programjának napirenden tartásával, az aktuális társadalompolitikához igazodóan igyekeztünk képviselni, szem előtt tartva az idős emberek egészségügyi és szociális helyzetük alakulását.

Kiálltunk, sajnos nem túl sok sikerrel a jelenlegi nyugdíjasok anyagi biztonságát jelentő értékálló nyugdíjrendszer védelmébe.

Elvárása a nyugdíjasok széles körének a korrekciós nyugdíjmelés továbbvitele és a nyugdíjak nettó keresetekhez viszonyított arányának az EU átlagának elérése.

Törekvéseink részben voltak sikeresek az időskorúak megélhetését alapvetően érintő szerzett jogok megőrzésében

(65 éven felüliek utazási kedvezménye, szénpénz) az állandó költségek mérséklésében (ÁFA emelés ellen felemeltük szavunkat, a rezsicsökkentés, sajnos úgy érezzük, vissza fог csorogni lakossági teherként, hasonlóan a tranzakciós adók esetében mely tetten érhető).

Sajnos mérséklődött a figyelmünk az Időügyi Nemzeti Stratégiában megfogalmazottak érvényesülésében.

Igyekeztünk erősíteni a demokratikus baloldali szervezetek rendezvényeit, személyes részvétellel is és kiálltunk a szolidaritáson alapuló modern szociáldemokrata irányzatok, baloldali értékek és politika mellett.

Elvártuk volna a kormánytól az időskorúakat érintő –reformok- (strukturális demokratizálás) nyugdíj, - szociális, - egészségügyi társadalmi vitáit és abban való véleményalkotási lehetőségünket.

D. A.

Nyugdíjas felkészítő Balatongyörökön

Helyzetelemzés, értékelés, összefogás, irányváltás jegyében tartotta meg Országos Elnöki (titkári) értekezletét a Nyugdíjas Választmány 2013. május 27-28-29-én, Balatongyörökön, hetvenhét fő részvételével.

Pernecker László elnök megnyitója után, elsőként, *Simonovits András* az MTA tudományos tanácsadója „Hogyan tovább nyugdíjrendszer, a nyugdíjrendszer jelene és jövőbeni változások lehetőségei” témakörben tartotta meg közgazda-szemléletű előadását.

Részletes elemzésében elmondta, hogy 2001 - 2014 –es időszak a magyar nyugdíjpolitika fekete korszaka volt. Először a felelőtlen osztogatás, aztán kíméletlen fosztogatás következett. A közeljövő sem biztató, nehéz lesz kímászni a saját magunk által állította csapdából.

Rabi Ferenc, előadásában megköszönte a nyugdíjas szakszervezeti vezetők, aktivisták éves munkáját, majd történelmi visszatekintést tartott a 100 éves bányász múltáról, elődeinkről, vezetőinkről. Szólt a 2013. szeptember 4-i közel 300 fős emléktűlés előkészítéséről, mely a Vasas székházban lesz megrendezve.

Ezt követően tájékoztatást adott a három konföderáció egyesülési megállapodásáról.

Szemléltette az alkalmazottak létszámhelyzetét, jövedelmi viszonyait, a devizáárfolyam alakulását, a munkatörvénykönyv változásait, és a kollektív szerződések szigorodott szabályait, továbbá felsorolta a bányászatot hátrányosan érintő jogszabályi változásokat, az elvárásokról szóló levelezéseket és demonstrációkat.

Szólt továbbá a tagszervező munkáról, valamint a BDSZ üdülőinek kihasználtságáról (Balaton, Igal, Agárd, Hajdúszoboszló, Györök) melyekhez kérte a nyugdíjas szervezetek segítségét is.

Befejezésül szólt még a BDSZ segélyalapokról, és segélyezésről.

Az előadást követő vitában *Kovács István* (BBTT) kedvezően szólt az országos rendezvényünkről, és lehetőségeinkről, továbbá azon erőfeszítésekről, melyek a szerzett bányászjogosultságok megőrzésében, visszaállításában teszik a BDSZ vezetője. Javasolta, hogy az idős életkorú (90 éves) bányászok szakmai múlttal rendelkező személyek meglévő kerek évfordulós elismeréseken túl, kapjanak valamilyen kitüntetést.

Bodor József (Nógrád): az idős emberek ismerik a múltat, a jelent, de a jövőnkéről, a szakszervezetekről kedvezőtlen kép rajzolódik ki. Mit tehetünk ellene? Szocialista vívmányokat nem lehet tovább vinni, új megoldásokat kell keresni. Radikálisabb lépések kellenek.

Blaskó Sándor a 100 éves emléktűlés kapcsán megjegyezte, hogy a Gergely féle (50 év) könyvben Ajkáról nem

nyagon található említés, holott nagyapja 1913-ban alapító tagja volt a szakszervezetnek. 15-20 perces videós bemutatót javasolt, a centenáriumhoz kapcsolódóan.

Rabi Ferenc egyenként reagált a felvetésekre.

A tanácskozás második napjának első előadója *Simon Dezső* az MSZOSZ Nyugdíjas Szövetség elnöke volt, aki előadásában szólt, a három konföderáció jövőbeni egyesüléséről, majd az egészségügyben történt változásokról, és arról, hogy a kormány nem fogott neki a nyugdíjrendszer reformjának.

A kerekasztal javaslatát szertefoszlottak. Említette a nők 40 év elismert idővel teljes nyugdíját, és a rendszerben történt kavarásokat. Szólt a 2013. évi 5,2%-os nyugdíjmelésről, és a többféle adóról (sárgacsekk, tranzakciós, alapvető élelmiszerek árnövekedéséről, 27%-os ÁFA, stb.).

Kifejtette, hogy a rezsicsökkentés eredménye látszólagos, és hallani további lépésekről is. Szólt az autóbusz pótdíjról, és újabban a gyorsvonati pótdíjgyekről.

Végezetül sajnálattal szólt arról, hogy a kormány a közvéleményt az időskorúak ellen hangolja, miközben feljük védően nyilvánul meg.

A tájékoztatást követően öt fő tett fel kérdést, mondott véleményt, melyre az előadó kiegészítő választ adott.

Dr. Havas Szófia MSZP egészségügyi szakpolitikusa „Az egészségügyi ellátórendszerek a járó és fekvőbeteg ellátás jelene és a változások lehetőségei (pénzügyi finanszírozások)” című előadásában az „Esély a változásra remény mindenkinek! Egészséges egészségpolitikát” MSZP 2013. vitairatát használta fel.

Alapos és részletes előadásának fő mondanivalója az volt, hogy az MSZP, kormányzati felelősség birtokában, igazságos társadalompolitikát valósít meg, s ennek keretében az egészségügy valódi prioritást kap.

A konzultáció során hozzászólt, és véleményt fogalmazott meg *Papp Sándor, Kovács István, Bábcics Gábor, Szécsi Béla, Palotás Pál, Varga István, Bánkuti Istvánné, Mérei József, Dénes András*. A nevezetteknek közvetlenül válaszolt az előadó, melyet végül köszönettel nyugtáztak.

Sipos Jánosné, a Magyar Bányász Települések Országos Szövetségének alelnöke a rózsaszentmártoni község polgármestere „A közigazgatási változások, az új járási rendszer kialakításának tapasztalatai (működés, hatékonyság) a települési önkormányzatok jövőbeni működési lehetőségei, a pénzügyi, finanszírozási változások figyelembe vételével” cím keretében mutatta be a kétezer fős települési önkormányzati munkáját.

Hangsúlyozta, hogy a közigazgatási reform, az önkormányzatokat eltérően

érintette, a kisebbek jobban megsínylhetik a változásokat. Alapvetően minden testület megtarthatja önkormányzatát. Vannak önkormányzatok, akik időben felkészültek a változásokra, jobb anyagi forrásokkal rendelkeznek, ezek a jövőt jobb pozícióban várhatják.

A közszögi önkormányzatok és a polgárok közötti kapcsolat fel fog erősödni, de a közös összefogást, jobban ki kell használni. A 2014. 2020. közötti fejlesztésekre már most fel kell készülni (pályázatok).

Látni kell, hogy a falvak a városokkal szemben elszegényedtek, a munkalehetőségek egyre csökkennek. Úgy tűnik, hogy tovább nem tudnak spórolni. A működés pénzbe kerül, bárki működteti az önkormányzat feladatában lévő intézményeket.

Kovács István kérdése, a körjegyzőségek jelenére, jövőjére, az önkormányzatok döntési lehetőségére irányult, *Szerényi László és Balázs Sándor* pedig a civil szervezetek támogatása felől érdeklődött, amelyre az volt a válasz, hogy pénzben nem, csak természetben, tárgyak, helyiségek használatára adnak lehetőséget.

Blaskó Sándor szerint sajnálattal

tapasztalható, hogy ma minden szinten a politika dönti el, mit kell megszavazni (egy gombnyomással ezt meg is teszik).

Kiemelten szólt egy résztvevő, *Fácán József* 81 éves helyi polgár érdekes és eredményes munkájáról, mely az élettevékenységét leírva országos elismerést nyert.

Dr. Holoda Attila, az OMBKE alelnöke „Aktualitások, kihívások a hazai energetikában és a bányászatban” címmel tudományos szintű előadásában a világ és a hazai energiakészletek felhasználását környezeti hatásokat, a felhasználás gazdaságosságát, jövőjét ismertette szemléletesen, képek, grafikonokon, diagramon, táblázatok adatainak felhasználásával.

Nagy Gyula (Bükkábrány) gratulált az élvezetes, élménykeltő szakmai előadás-hoz, és sikeres szakmai életutat kíván az előadónak.

Pernecker László elnök, a BDSZ Nyugdíjas Választmány elmúlt évi munkájáról adott részletes, mindenre kiterjedő tájékoztatást, majd Dénes András titkár reflektált a 2012. évi választmányi munkára, mely gerincét képezheti a jövőben a BDSZ testületi előterjesztésének.

Ezt követően: Dorog, Borsod, Nógrád, Urán, Tatabánya, Mecsek adott tájékoztatást a szervezetek munkájáról és a jubileumi felkészülésről. Kiemelten hangsúlyozták, hogy „a tervezett Ipari Szervezetekben a BÁNYÁSZ szó nem maradhat ki”.

A felkészítő értekezlet harmadik napján Pernecker László értékelte az Országos Értekezlet meghívott előadóinak a munkáját, kiemelve néhány észrevételt, javaslatot:

A nyugdíjrendszer témája több időt igényelt volna.

Az egészségügyi előadás teljes volt, rávilágított az ellentmondásos gyakorlatra és a járható jövőbeni utat vázolták fel.

A helyi önkormányzat munkájának bemutatásával láthatóvá tették egy település testületének felelősségteljes munkáját, a különböző helyzetekhez való alkalmazkodás lehetőségeit, a még távolról sem látható jogszabályi környezetre való felkészülést.

Az energetika hazai, nemzetközi globális megítélését, és gyakorlatát az előadó igen magas szinten mutatta be. Nagy hiba, hogy ebben a kormányciklusban csak három hónap államtitkári feladat jutott részére, elképzeléseinek szakmai megvalósítására.

Ez évben is a résztvevők legnagyobb elismerését fejezik ki Bábcics Gábor kiváló zenei szolgáltatásáért, a baráti beszélgetések hangulatának emeléséért, és a reggeli frissítő ébresztésekért.

Javasolta, hogy jövőre az ipari tagozatok részéről is legyen egy napirend.

Összegezve megállapította, hogy a program időszerű, összeállítása, és megvalósítása jól sikerült, hasznos volt. A BDSZ szervezetekinek együttműködését és egységét erősítette.

Meköszönte a résztvevők figyelmét, és fegyelmezett munkáját, a résztvevők szállodai elhelyezését, a szálloda vezetőinek, személyzetének, figyelmes gondoskodását, az étkeztetést, a vendéglátást és a gyógytényezők igénybe vételének lehetőségét.

Rákos József alelnök, szót kérve, megerősítette az elnök összefoglalót, és a Választmány nevében köszönte a lehetőséget, melyet a közel harmincezer bányász nyugdíjas érdekvédelmével foglalkozó tisztségviselők a jövőben is elvárnak a közös sikeres munka érdekében.

Végezetül a Választmány elnöke kérte a résztvevőket, hogy az Országos Értekezleten elhangzottakat továbbítsák, és hasznosítsák a tagság legszélesebb körén belül.

Az Országos Értekezlet a Bányász Himnusz eléneklésével ért véget.

Dénes András
titkár

Harminc év a BDSZ központjában

Beszélgetés Kriston Vizi Józseffel

A centenárium alkalmából ültünk le beszélgetni abban a székházban, ahol – leszámítva a kezdeti kilenc évet – dolgozott.

- Mondj az olvasóknak egy rövid életrajzot.

- 1923. október 4-én születtem, a Borsod-megyei Bótán, bányászdynasztiában. Elődeim, őseim, nagyapám, apám, a testvéreim közül is (négy lány, négy fiú) ketten voltak még bányászok. A Rimamurány-Salgótarján Vasmű bánszállási bányauzemében dolgoztak valamennyien. Amit később Péch Antal altárnak hívtak, én már ott kezdtem el a bányamunkát.

- Mikor?

- 1940. szeptember 12-én. Onnan kerültem fel a II. Világháború után a BDSZ apparátusába.

- Ne szaladjunk ennyire előre. Szeretnél volna tanulni, fejlődni?

- Természetesen. Mivel hat általános volt az iskolai végzettségem, s ezt keveselltem, szoltam az ottani szakszervezeti titkárnak: küldjön valahová tanulni, hogy tapasztalatot, tudást szerezzek.

- Vájáriskolát nem végeztél?

- Akkor még nem volt ilyen. Könyvet kaptunk a kezünkbe, abból kellett kivenni a lényegét, aztán a gyakorlatban kellett vizsgát tenni. Úgy kezdtem, mint ló-vezető és úgy fejeztem ott be, mint vājár.

- A háború után hogy alakult az életed?

- Rögtön felvettek a Magyar Kommunista Pártba. Nem sokkal utána a párt ifjúsági szervezetének a helyi titkára lettem. Később a megalakuló MADISZ-ban is titkárrá választottak. Elvégeztem egy egyhónapos tanfolyamot, 1948-ban, Ózdon, s ezzel az ottani tevékenységem be is fejeződött. 1949-ben Bánszállásról öthónapos, bentlakásos SZOT-iskolára küldtek. Budapestre a Damjanich utcában volt az iskola, Cseterki Lajos vezette. Ez volt az első komolyabb szakszervezeti felkészítő, amiben részt vettem. Amikor befejeztük, választás előtti munkára küldtek a borsodi Ormospusztára, bányászok közé. Amikor az a munka befejeződött, 1949. szeptember 1-vel a bányászszakszervezet országos központjába kerültem.

- Konkrétan hova?

- A Szervezési Osztályra. Pár hónap után – igazából nem éreztem magamnak az ottani munkát – átkerültem a Termelési Osztályra. Jamrik Károly volt a vezetője.

- Miért nem feküdt neked a szervezés?

- Teljesen tapasztalatlan és felkészületlen voltam az ottani dolgokból. Azt mondták, csináljak munkatervet. Azt se tudtam, hogyan fogjak hozzá. Az összes elméleti tudásom az öthónapos iskolán szereztem, de az nem volt elég ahhoz, hogy a gyakorlatban is zökkenőmentesen munkát végezzek. Az én ismereteim leszűkültek arra a régióra, ahonnan jöttem. Ez igaz volt a szakszervezeti munkára éppúgy, mint a bányászatra. A saját bányánkon kívül csak Ormospusztán voltam bányauzemben, amikor választási munkára küldtek. Nagyon szívós és kitartó munkával jutottam el, apránként oda, hogy helyül tudtam állni az országos szervezetben.

- Hogyan indultál, mint kezdő munkatárs?

- A legelső tevékenységem a központban az volt, hogy harmadmagammal elküldtek Dorogra, taggyűlésre, egy vasárnapi napon. Motorkerékpárral mentünk, ahol aztán engem letettek Dorogon a bánya előtt. Azt se tudtam, hol vagyok, senkit nem ismertem. Ott derült ki, hogy a taggyűlés elmarad. Na, mondom magamban, hogy fogok én innen hazakerülni? Valahogy elkeveredtem a tokodaltárai állomásra, ahol felvilágosítottak, hogy Budapestre Esztergomból megy a vonat. De, hogy jutok oda? Menjen csak a sínek mentén,

Jóska bácsi 90 éves, mindössze egy évtizeddel „maradt le” a Bányamunkás újság első számának megjelenéséről. Harminc évet töltött – kisebb nagyobb kitérőkkel – a BDSZ országos központjának apparátusában. Ő is azok közé az elkötelezett szakszervezeti dolgozók közé tartozik, akik nem a nagy nyilvánosság előtt végezték fontos munkájukat, ám nélkülözhetetlen alkotóelemei voltak a sikeres bányász érdekvégyesítésnek. Életének egyharmadát, de munkás éveinek több mint kétharmadát töltötte a bányász érdekképviselő alkalmazásában, és a maradék egyharmad is teljes egészében az ősi szakmakultúrához kötődik.

az odavezet, nyugtattak meg. Elgyalogoltam Esztergomig, felültem a vonatra azzal aztán hazaértem. Ez volt az első élményem. De mindenből tanultam, apránként szedegettem össze a tudást, a gyakorlatot.

- A többiek is ennyire járatlanok voltak?

- Többnyire igen. Menet közben szereztük meg a jártasságot. Sokat mentünk területre, volt egy nagy Packard gépkocsi, azzal vittek minket és leraktak a célállomáson, visszafelé meg összeszedtek. A helyi szakszervezeti vezetőktől is sok hasznos dolgot tanultunk meg, de az értekezleteken, a megbeszéléseken, beszámolókon is edződünk. Nem volt könnyű, de az élet rákényszerített minket az ismeretek gyors elsajátítására, hiszen a központ emberétől mindig elvárták a naprakészséget, a hiteles információt. A helyismeretet is az hozta meg, hogy ha már egy adott helyen megfordultunk, legközelebb is odataláltunk.

- Kik voltak akkor a BDSZ vezetői és milyen szerkezetben dolgozott a központ?

- Zgyerka János volt a főtitkár és Pohornik József az elnök. Ahogy visszaemlékszem volt a Szervezési Osztály, a Termelési Osztály, a Közgazdasági Osztály, a Munkavédelmi Osztály, a Berosztály, a Gazdasági Osztály, a Sport Osztály, a Kulturális Osztály lehet, talán nem maradt ki semmi. Az új székházunk mindkét szárnyát megtöltöttük, annyian voltunk.

- A személyes kapcsolatok kiépítése is fokozatosan ment?

- Igen. Az embereket menet közben ismertük meg. A vállalati szb-titkárokat, a SZOT illetékes munkatársait, akikkel napi kapcsolatban voltunk. És persze az igazgatókat, bányauzem vezetőket.

- Mi volt a feladatod a Termelési Osztályon?

- Instruktork voltam. Főleg Tatabánya és Dorog volt a területem, de természetesen mentünk valamennyien minden-hova, ha a munka megkívánta. Én aztán egy évre még Pécsre is lekerültem.

- Mi volt az oka?

- 1952-ben küldtek oda, azt mondták ott van ráram szükség. A bányavállalat szb-titkára lettem. Akkor még Komló, Nagymányok, Hidas is oda tartozott. Még csodálkoztam is, hogy miért nem a kollégámat küldik, akinek jó helyismerete volt azon a környéken, de nem vették figyelembe az aggályaimat, nem lehetett tiltakozni. Amikor beiskoláztak

megint felkerültem Budapestre. 1953 és 1955 között jártam a pártiskolára, nap-pali tagozaton. Ezután még elvégeztem az általános iskola hetedik és nyolcadik osztályát is.

- Amikor visszakerültél a központba, a Termelési Osztályon folytattad?

- Nem. Az Elnökségi Iroda vezetésével bíztak meg. Mintha nekem kerestek volna helyet, úgy nézett ki, mert azelőtt nem volt ilyen státusz.

- Ez a munkakör milyen feladattal járt?

- Igen összetett feladat volt, sok mindenre kellett figyelnem. Szervezni a főtitkár munkarendjét, programjait, gondozni a testületi ülések anyagait, a jegyzőkönyvezést, meghívók, ülések írásos anyagainak, előterjesztéseinek a kiküldését. Én készítettem el a határozati javaslatok első változatát, ezt bemutattam Blaha Bélának (akkor már ő volt a főtitkár), utána került az Elnökség elé.

- A BDSZ központban voltál 1956-ban is?

- Igen, még irodavezetőként. Elég nehéz időszakot éltünk meg. Akkor éppen én voltam az apparátus párttitkára is. Megbeszéléseket hívtam össze, hogy értékeljük a kialakult helyzetet, amiről persze nekünk sem volt tiszta képünk. Azt megszerveztük, hogy a székház védve legyen, mindig voltak bent ügyeletesek, akik vigyáztak arra, hogy illetéktelenek nehoj bejöjjenek, elvigyenek valamit, garázdálkodjanak. Összekötötésben voltunk a vidéki szervezetekkel is, a K-telefonok működtek, így az ottani eseményekről is tájékozódhattunk. Van-e termelés, biztonságban vannak-e a bányauzemek, stb. Én is gyakran bent voltam a székházban, mert itt laktam nem messze, a Wesselényi utcában, gyalog öt perc alatt beértem, hogy tájékozódjam. Akkor már megvolt mind a két gyerekem, sokszor az egyik a nyakamban, a másik az ölemben, úgy érkezünk meg.

- Meddig voltál irodavezető?

- Még egy darabig, aztán megbetegedtem, ami hosszabb ideig tartott, mint gondoltam. Mikor felépültem visszakerültem a Termelési Osztályra. Amikor a Berosztályt, meg a Termelési Osztályt a Közgazdasági Osztályhoz csatolták osztályvezető helyettes lettem.

- Hogyan alakultak a tanulmányaid?

- Két év alatt elvégeztem a Bányai-pari Technikum négy évét, akkor volt erre lehetőség. Ez nappali képzés volt, a tatabányai középiskola kihelyezett tagozatán. A záróvizsgát Tatabányán

kellett letenni, s ott kaptuk meg a végzettségről szóló bizonyítványt is. Így a technikai végzettségem is megvan.

- Mi volt a szereped akkor, amikor elmentél egy taggyűlésre?

- Továbbítottam az Elnökség döntéseit, határozatait, megválasztottam az esetleges kérdéseket, és jegyzeteltem a felmerülő problémákat, amiket aztán jelentés formájában a soron következő megbeszélésünkön ismertettem, hogy eljusson a döntéshozókhoz mindaz, ami a szakszervezeti tagságot foglalkoztatja. Az osztályvezető tagja volt az Elnökségnek, s rajta keresztül kaptuk az információkat, és ugyanúgy ő továbbította az általunk készített jelentések lényegét az országos testületnek. Állandó kapcsolatban álltunk a Pártközpont illetékes instruktórával és a Nehézipari Minisztérium bányászattal foglalkozó munkatársával is. Ez első-sorban szakjellegű kapcsolattartás volt, hiszen én, az instruktori feladat mellett, foglalkoztam a termelési dól-gával, illetve a vājár és technikus-képzéssel is.

- Mi tartozott még az instruktori feladatkörbe?

- A legfontosabb az volt, hogy gyakran voltunk jelen a bányauzemekben, mindig lementünk a bányába is, beszélgettünk a dolgozókkal, ezek nagyon tanulságos látogatások voltak. Természetesen a helyi szakszervezeti titkáron kívül, mindig leültünk a bányavezetéssel is, hogy képbén legyünk a termelés helyzetével. Állandó résztvevői voltunk a munkásgyűléseknek, termelési tanácskozásoknak is, tehát nemcsak a taggyűlések szolgálták számunkra hasznos tudnivalókkal. Mindig felhívtuk a figyelmet a Bányamunkásban, vagy más szakmai, politikai lapokban megjelent, a bányászattal kapcsolatos határozatokra, ezekből jól lehetett tájékozódni a legfontosabb döntésekről.

- Ezek a látogatások terv szerint zajlottak?

- Minden héten volt osztályértekeztet, ahol az osztályvezető elmondta, hogy ki hova menjen, milyen járművel, de meghallgatta az illető munkatárs elképzelését, javaslatát is a látogatások sorrendjéről. A következő értekezleten pedig beszámolt mindenki a látogatás eredményéről, ezt írásba is foglalta, amit átadott az osztályvezetőnek. Aki – ahogy azt már korábban elmondtam – amit abból fontosnak tartott, azt ismertette a következő elnökségi ülésen.

- Egy héten hány-szor mentetek vidékre?

- Általában egyszer, és egy vállalat-hoz, de akkor végiglátogattuk az adott cég valamennyi bányáját. Megkérdeztük a szakszervezeti vezetőket, az egyes területek reszortfelelőseit, részt vettünk a testületi üléseken és konzultáltunk a gazdasági egység párt, illetve gazdasági vezetésével. Tájékozódunk a termelési eredményekről, a munkaverseny állásáról, az oktatásról, de minden egyéb, a dolgozókat érintő kérdésekről is, s meghallgattuk a központ felé irányuló esetleges kéréseket is. Meg persze lementünk a bányába, ahogy már említettem. Úgyhogy a kiszállásaink rendszerint

két-három naposak voltak.

- Te végeztél érdekvégyesítő munkát a Rákosi korszakban és dolgoztál a Kádár rendszerben is. Mikor volt könnyebb a szakszervezeti munka?

- Ez relatív megítélés alá esik, hiszen más-más körülmények között kellett a munkát végezni. De a két korszak érdekvédelmi munkájában nem volt lényeges különbség, a társadalmi berendezkedés nem változott, a szakszervezet eszközei és lehetőségei is hasonlóak voltak. Ami lényeges változást hozott – ahogy én látom – a munkaharcban, az a rendszerváltás, amikor új helyzet állt elő és a kapitalizmus körülményei között kell munkásérdekeket védeni. Ennek megfelelő a harc eszköze is. Az én időmben nem voltak demonstrációk, tüntetések, sztrájkok.

- Ma ez majdnem mindennapos.

- Akkor a termelés, a kultúra állt a középpontban, úgyis mondhatnám, hogy az ember. Központi tervutasításos rendszer volt, megmondták, hogy mennyi szénre van szüksége az országnak, azt lebontották a vállalatokra és mindent annak kellett alárendelni, hogy a terv teljesüljön. Ugyanakkor nagy gondot fordítottak arra, hogy a bányászok szociális és munkakörülményei kielégítőek legyenek.

- Semmi probléma nem volt?

- Azt nem mondom, mert például a bérekre oda kellett figyelni, hogy ne alakuljon ki bérfeszültség, a nyugdíjaztatásra, a szabadságolásokra is gondot kellett fordítani. A fő dolog az ország érdeke volt, s az, hogy mi a magunk eszközeivel hogyan tudjuk ezt biztosítani, szolgálni. Ma egészen más az érdekképviselő feladata. Igaz, hogy szénbánya már nem nagyon van, de a hangsúly áttevődött a munkahelyek védelmére. Ezért szervez demonstrációt, sztrájkot a szakszervezet. A régi rendszerben mindenkinek biztos volt a munkája, nem volt szükség erőteljes tiltakozásokra. A magam akkori munkaterületének tapasztalataiból tudom, hogy milyen sok energiát kellett fordítani a képzésre, oktatásra, hogy minél magasabb szinten teljesítő, minőségi munkát végző ember kerüljön a termelésbe. Az ország gazdasága igényelte ezeket a szakembereket. Az érdekek védelmére korántsem kellett ennyi erő elhasználni, mint most. Több idő maradt a tanulásra, erre különböző ösztönzők is rendelkezésre álltak. Volt társadalmi munka, ez a fogalom ma már teljesen ismeretlen. Mivel a munkahely nem forgott veszélyben, a brigádok a közösségépítésből vették ki a részüket.

- 1979. december 31-éig voltál a BDSZ alkalmazásában. Az egész aktív életed a bányászathoz kötődik. Amikor elmentél nyugdíjba, hirtelen nagyon sok szabadidőd maradt. Mivel töltötted és töltöd a napjaid?

- Még egy darabig bejártam, segítettem a munkát, de már minden kötelezettség nélkül. Van Surányban egy kis kertem, annak gondozása tölti ki a napjaimat még ma is. Eljárók a központ szakszervezeti tagjaira, az egészségem engedi, s rendszeresen tájékozódok a bányászszakszervezet munkájáról, részben ezeken a taggyűléseken elhangzó BDSZ elnöki tájékoztatókból, részben a Bányamunkásból, melynek előfizetője és rendszeres olvasója vagyok.

- Most lesz – szeptember 4-én – a BDSZ megalakulásának századik évfordulója alkalmából egy emlékülés a Vasas székházban. Te is kapsz rá meghívót.

- Igen, értesültem róla, de sajnos az egészségem rendetlenkedik, nem valószínű, hogy részt veszek a rendezvényen, de itt is megköszönöm a BDSZ vezetésének, hogy gondoltak rám. Kívánok minden kollégának a jövő munkájához erőt, egészséget és jó szerencsét!

Hámori István Péter

BÁNYAMUNKÁS

A MAGYARORSZÁGI BÁNYAMUNKÁSOK ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ LAP

Előfizetési ára: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., | Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker., negyedévre 3 korona. — Egyes szám ára 24 fillér | Conti-utca 4. szám. — Telefonszám: József 9—65.
Megjelenik minden héten, csütörtökön. A Magyarországi Szakszervezeti Tanács tulajdona

A bányászok szakszervezete

Megalakul. Ez az esemény a háborús eseményekben gazdag szakszervezeti mozgalomnak legjelentősebb mozzanata: A kivételes állapotok között sínylődő bányamunkások évtizedes küzdelmek után kiküzdötték azt a jogukat, hogy szakszervezetet alakíthassanak...

...A szervezett ipari munkásság szeretettel és lelkesedéssel karolta fel az elnyomott bányamunkások ügyét. Nem túlzás, ha megállapítjuk, hogy a magyar szakszervezeti mozgalomnak évek óta egyik legerélyesebben hangoztatott követelése volt, hogy a bányamunkásoknak is adják meg az egyesülési és gyülekezési szabadságot. A bányamunkások lelkes tetteikérsége, a szervezkedési tilalom ellen megalakított szabadszervezet az ő több mint 30.000 tagjával és a szervezeti munkásságnak kitartó küzdelme eredménnyel járt: a bányamunkások szakszervezete megalakulhat.

Nehéz, de minden fáradságot, megérozó munka vár a bányamunkások szakszervezetére. Legfontosabb és legsürgősebb feladat a szervezettől még távolálló bányamunkások megszervezése. Még 50.000 bányamunkás áll távol eszménktől és céljainktól. Ez az 50.000 távolálló. megnehezíti harcainkat, megnehezíti a célok elérését. Ezért első és legfőbb kötelességünk a szervezetenek a szervezet táborába, besorozni.

Ezzel karöltve kell járnia a felvilágosítás munkájának. Nem elég, ha a munkások tagjai lesznek szervezetünknek, Nem érünk célt vele, ha sok tízezer tagunk van, ha ezek a tagok nem ismerik céljainkat, nem ismerik

rik eszméinket. Egyik legfontosabb, legsürgősebb feladata a szakszervezeteknek, hogy tagjaikat öntudatos, osztálytudatos munkásokká nevelje. E cél elérésére főfontosságú eszköz a jó szaklap, azonfelül a szóbeli előadások és a rendelkezésre álló, a munkásmozgalom céljait és szükségességét ismertető irodalom terjesztése.

A tagok nevelése mellett a szakszervezet gondoskodik arról, hogy tagjai állandóan megmaradjanak a szakszervezet kötelékében. A tagok rövid idő alatt megtanulják és átérzik, hogy boldogulásuk, nagyobb keresetük, jobb munkaviszonyuk: mindez a szakszervezet fejlődésétől függ. A szakszervezetek minden tevékenységüket, minden erejüket, minden befolyásukat arra használják fel, hogy tagjaik érdekeit képviseljék.

A munkáltatókkal való tárgyalás, az egyöntetű fellépés, Panaszbizottság előtt való képviseltetés, a hatóságokkal való eljárás, mind azt az egy célt szolgálja, hogy a szakszervezethez tartozó munkások munkaviszonya és munkafeltételei megkönnyítenek.

A szakszervezet a munkás mellett áll az élet különböző változatában is. Ha a munkás beteg vagy jogvédelemre szorul, a legtöbb szakszervezetben munkanélküliség esetén a régiebb szakszervezetekben rokkantság esetén, a szakszervezet segélyeket nyújt tagjainak. Egy szóval a modern szakszervezet a munkás mellett áll az életnek minden bájában és örömeiben. A szakszervezet a munkásnak a leghűbb gondozója, a legmegbízhatóbb támasza, érdekeinek legbiztosabb védője.

Szakszervezeteink évtizedek óta elszánt és eredményes küzdelmet folytatnak a becsületes munkásvédelemért és a tisztességes szociálpolitikáért. E célokért még sok a tennivalónk. Különösen a bányamunkásokat érdeklő munkásvédelem körül kell erős tevékenységet kifejteni. A nyolcórás munkának, a bányamunkás védelme, társadárak eltörlése, modern alapokon nyugvó betegsegélyezés, balesetbiztosítás, aggkori rokkantság és munkanélküliség esetére való biztosítás, a női- és fiatalok munkások védelme, mindmegannyi követelés, amelyeket csak erős és egységes szakszervezetek egyöntetű küzdelmeivel tudunk megvalósítani.

Végül a szakszervezet, karöltve a munkásmozgalom többi ágaival küzd a jelenlegi igazságtalan, a munkásság elnyomatásán és kizsákmányolásán felépült társadalmi rendnek megváltoztatásáért.

A bányamunkások előharcosai évtizedek óta tudták és érezték, hogy nekik is a többi szakszervezetek mellé kell sorakozni. Ez a küzdelmük sikerrel járt, szakszervezetük megalakult. Most minden bányamunkásnak kötelessége, hogy igyekezzék a nehéz küzdelmek árán megteremtett szakszervezetet megerősíteni. Minden bányamunkást be kell vinni a szakszervezetbe. Minden munkásnak egyforma erélyvel, erős elszántsággal és akarattal kell tanulnia, tanítania, dolgoznia, hogy a szakszervezetet céljaihoz közelebb vigyük, hogy a szakszervezet minél több eredményt elérjen.

Jó szerencsét!

Böhm Vilmos

Küzdelem a szervezkedési szabadságért

Nincsen Magyarországon munkásszervezet, amely oly hosszú küzdelmet folytatott volna a szervezkedési szabadságért, mint a bányamunkás. Rövid megszakításokkal, közel három évtizeden keresztül folyik a bányamunkások harca az egyesülési jogért.

A petrozsényi bányászok mar 1892-ben értekezletet tartottak, amelyen részt vett a központ egyik kiküldötte és az utóbbi ajánlatára azt határozták el, hogy egyesülési szabályokat terjesztenek fel a kormányhoz. Amikor javában folyt a tanácskozás, a gyűlés helyiségébe betoppant a szolgabíró és kijelentette, hogy a határozatot semmisnek nyilvánítja. A központi kiküldöttet kiutasította a községből, másnapra pedig rendszabályozták az összes elvtársakat, akik az egyesület alapítása körül buzgólkodtak. Ezt a petrozsényi bányászok nem tűrték el nyugodtan, hanem az utolsó emberig beszűntették a munkát. Háromnap szünetelés után leverték a sztrájkot és még több rendszabályozás is történt. Ilyen szomorúan végződött a magyarországi bányamunkások első, komoly küzdelme az egyesülési szabadságért.

A bányászok azonban továbbra is küzdöttek, hogy egyesületekhez juthassanak. Érezték, hogy nyomorúságos helyzetükön csakis a szervezkedés erejével tudnak segíteni és úgy a szociáldemokrata pártot, mint a szakszervezeti tanácsot állandóan kérték, hogy tegyen már valamit a bányászok szervezkedési szabadságáért.

A Szakszervezeti Tanács vette kezébe a bányászok ügyét. 1903. december 26 és 27-én országos bányászértekezletet hívott össze, amelyben 40 küldött vett részt. Képviselve voltak a különböző bányavidékekről. Ott elpanaszolták a bányászok az ő nyomorúságukat és hosszas tanácskozás után elhatározták, hogy az ipari munkások mintájára országos szövetséget alakítanak.

A szükséges előkészületek megtételével és az alapszabályok benyújtásával a Szakszervezeti Tanácsot bízták meg. Ez utóbbi megfelelő feladatának és a bányamunkások országos szövetségének alapszabályait már 1904. február havában felterjesztette a kormányhoz. Az akkori belügyminiszter a pénzügyminiszterhez küldte át a szabályokat, utóbbi pedig véleményezés végett a bányatulajdonosoknak küldte le. Hogy mi volt a válasz, azt mindenki tudja. Az elutasítás indokait a bányatulajdonosok mondták tollba a miniszternek. Szól pedig a többek között az elutasítás ily képen:

„A szövetség megalakulásának körülményeiből a munkások érdekeit illető szempontok megfontolása után ugyanis azon meggyőződést szereztem, hogy a tervezett munkásszövetség a bányamunkások humanisztikus és kulturális törekvéseinek előmozdítására kevésbé lesz alkalmas, amennyiben ez központi organizációt tervez. Budapestben magában pedig bányaművek nem létezvén, ebben a központban nem bányamunkások, hanem ezen ipárgától távolálló idegen elemek fognak helyet foglalni, a bányamunkásokat csak arra fogják felhasználni, hogy másnemű céljait kielégítsék. Azonkívül a bánya műveknél léteznek mindenütt társaspénztárak és

egyéb szövetkezetek és egyletek, amelyekben a bányamunkások humanisztikus és kulturális törekvései lehető teljes kielégítést nyernek. A munkások ezen társaspénztárak által betegségbe segélyezéssel és orvosi gyógykezeléssel, munkaképtelenség esetén pedig nyugbérrel láttatnak el és özvegyeik és árvaik ellátásáról is kellő gondoskodás történik. A bányatelepeken legtöbb helyütt vannak iskolák és egyéb intézmények, és hogy ha a munkásoknak e tekintetben még másnemű igényeik is volnának, azokra nézve is jobban felelnek meg a helyi egyesületek, vagy szövetkezetek, mint a szóban lévő szövetség.”

Így szólt az első elutasítás. A Szakszervezeti Tanács nem hagyta abba a dolgot, hanem felhívta a bányamunkásokat, hogy nyújtsanak be helyi egyesületi alapszabályokat, amelyeket a miniszter esetleg engedélyez. Közben azonban az történt, hogy a koalíciós kormány a Baranya szabolcsi bányászok helyi egyesületét is feloszlatta. Ekkor a Szakszervezeti Tanács fölkért egy képviselőt, hogy interpelláljon ebben az ügyben. A miniszter ismét úgy nyilatkozott, hogy az országos szövetség alapszabályait nem hagyja jóvá. Többszöri kísérlet után, vagyis a több ízben felterjesztett alapszabályokra hasonló válasz érkezett.

Erre a Szakszervezeti Tanács elhatározta, hogy most már nem terjeszt fel alapszabályokat, hanem megalakítja a bányamunkások szabadszervezetét. Ez történt 1913-ban. A háború kitörése előtt már körülbelül 4000 bányász volt a szabadszervezetben. A háború első és második évében azonban a „Bányamunkás” előfizetőinek száma a bevonulások miatt, tetemesen csökkent. De 1917-ben óriási fellendülést nyert, úgy hogy ma, midőn a bányászoknak megengedik a legális szervezkedést már körülbelül 30000-en szervezve vannak.

A mostani alapszabályok fölterjesztését egy 1917. július 1-én tartott bányászértekezlet tárgyalta és fogadta el. A Szakszervezeti Tanács magáévá tette a határozatot és kidolgozta az alapszabályokat, amelyeket egy bányamunkásokból álló hététagú küldöttség átnyújtott Ugron belügyminiszternek, gróf Esterházy miniszterelnöknek és dr. Gratz pénzügyminiszternek. Határozott választ, ekkor még nem kaptunk, de az alapszabályokat folyton sürgettük.

*

Hosszú évek küzdelme után, a bányászok kivívták maguknak az egyesülési szabadságot. Bizonyos az, hogyha a bányászok nem volnának nagy számban szervezve, és ha a szervezett munkásság képviselte a Szakszervezeti Tanács, nem járt volna el érdekükben, még ma sem lenne egyesülési szabadságuk.

Reméljük, hogy a magyarországi bányamunkások, akik oly hosszú éveken keresztül küzdöttek legelemibb jogukért, egyesületüket meg is becsülik.

A magunk részéről üdvözljük az új harcost, amely már, mint szabadszervezet is derekasan kivette részét a munkásmozgalom küzdelmeiből.

Jászai Samu

Der Bergarbeiter

I. Jahrgang

Budapest, 4. Szeptember 1913

1. Nummer

DER BERGARBEITER

ORGAN FÜR DIE INTERESSEN DER UNGARLÄNDISCHEN BERGARBEITER

Abonnementspreis: Jährlich 12 K, Halbjährlich 6 K, | Redaktion und Administration: Budapest, VIII. Bez., Vierteljährlich 3 Kronen. — Einzelnummer 24 Heller | Conti-utca Nr. 4. — Telefon-Nummer: József 9—65
Erscheint wöchentlich am Donnerstag. Eigentum des Ungarländischen Gewerkschaftsrats

A Bányamunkás, mint hetilap, 1913. szeptember 4-ei megjelenésétől kezdve hosszú ideig minden lapszámában két nyelvű volt. Az újság első fele Bányamunkás fejléccel és magyarul, míg a másik fele Der Bergarbeiter kopfál, német nyelven íródott. Az első szám — a százéves évforduló kapcsán már sokat idézett — vezércikke „A bányamunkásokhoz!” első bekezdése, a német mutációban (A kortörténeti hűség kedvéért idézzük ide. — A szerk!) a következőképpen nézett ki.

„An die Bergarbeiter Ungarns!

Bergarbeiter, Kameraden! Es ist ein alter Wunsch Tausender von Bergarbeitern, eine Organisation zu gründen, die den unterdrückten Bergarbeitern in ihrer Not beisteht, sich

derjenigen annimmt die trotz der schweren, lebensgefährlichen Arbeit samt ihren Familien notleiden, selbst das tägliche Brot entbehren müssen. Und diese Bergarbeiter wendeten sich mit ihren Klagen an uns, schilderten uns ihre Not und ihr Elend und baten um Hilfe in ihrem verzweifelten Kampfe.

Und wir taten, was wir konnten.“

A magyar szöveg, melynek természetesen nem tükörfordítása a német adaptáció, pedig így szól:

„A bányamunkásokhoz!

Elvtársak! Testvérek! A bányarabok ezreinek régi kívánsága, hogy szervezet alakíttassék, amely ezer bajukon segíthetne, amely azokat is pártfogásba vegye, akik nehéz és életveszélyeztető

munkájuk mellett családjukkal együtt nyomorognak. Hozzánk fordultak panaszaikkal, elpanaszolták nyomorúságukat, szenvedéseiket és segítséget kértek tőlünk kétségbeesett küzdelmeikhez.

Mi a magunk részéről megtettük, amit tenni lehetett.”

A kétnyelvűség a németajkú bányászok, a hazai bányászati eredettörténete miatt is indokolt (nem véletlen, hogy ősi szakmakultúránk jövevényszavainak nagy többsége német eredetű).

Többek között e közös história hagyományainak ápolása készítette a BDSZ vezetőségét arra a döntésre, hogy a centenárius alkalmából német bányászverseket tartalmazó kötetet jelentessen meg német és magyar nyelven, Földalatti seregszemle címmel.

- h -

V. Komlói Bányásztalálkozó

Komló és környéke bányászainak hagyományápoló összejövetelét az V. Komlói Bányásztalálkozó kezdetét borús, csepergő eső köszöntötte. Ezért a városi emlékhelyek tiszteletadás első állomásán az 501-es Szakmunkásképző Intézet ebédlőjében foglaltak helyet a hajdani vándortanulók, kísérők, emlékezők. Kovács Balázs igazgató megemlékezett 1952-ben beindított vándorképzésről, elmondta, hogy a megindult képzés szakmunkás bizonyítványt adott a végzős tanulóknak, valamint arról is, hogy évtizedeken át a legnépesebb osztályokat az ország minden részéből érkező vándortanulók alkották. Kiemelten értékelte a bányászatnak köszönhető, az iskolát megtöltő vasas, villamos, faipari szakmákat is. Az intézményből indulókat már napsütés fogadta, így a tervezett szerinti tiszteletadás sétába váltottunk és érkezünk a Petőfi térre. A tér és a munkába siető „Bányászok” bronz szobra az emlékhelyen tisztelgőt ifjú korára emlékeztette, a térhez személyes élményei is kapcsolódtak, melyeket megosztott a jelenlétükkel. Ezután hosszabb sétára indultunk, a következő állomásunk a volt Kossuth Bányauzem, altárói emlékhely volt. Lipi Imre, az üzem utolsó vezetője, az összes komlói bányauzemet kiszolgáló létesítmény - személy, termelvény, anyag és meddő szállító - jelentőségét hangsúlyozta és elmondta, hogy lezárása, tömédékelése valamennyi bányauzemet túlélte. A városi múzeumnál, Jánosi Engel Adolf, a komlói szénbányászat megteremtőjének - bezúzástól, bányászok által megmentett- szobránál tisztelgtünk. Őri Zsuzsanna a „Hétdomb” Természetbarát Egyesület elnöke ismertette életútját, ipart teremtő tevékenységét. Sétánkat folytatva, a Kossuth Lajos utcába fordulókat a Szederkényi Ádám Hagyomány-ápoló Fúvószenekar hangjai kísérték szervezetünk székhelyéig, ahol már népes ünnepelő tábor várt a jubileumi emléktábla avatásra. Az emléktábla a 100 éves Bányász Szakszervezetet és hűség kísérőjét a 100 éves Bányamunkás lapot köszönti. A Bányászhimnusz elhangzása után Pernecker László a

Mecseki Bányászok Szakszervezetének elnöke avató beszédben méltatta centenáriumát ünneplő szervezetünket és szaklapunkat.

A bányászzenekar kíséretében a tiszteletadás koszorúit - Rabi Ferenc elnök, Bánya- Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete; Pernecker László elnök, Mecseki Bányászok Szakszervezete; Polics József polgármester; Bányász Emlékekért Egyesület; Járados Bányászok Szakszervezete; Komlói Bányász Nyugdíjas Szervezet - Jégl Zoltán tiszteletbeli bányász által alkotott emléktábla alá kerültek. Sétánkat a Városház téri márkacsilie emlékhelyhez folytattuk. Itt Jégl Zoltán önkormányzati képviselő gondolatait, szavait hallgattuk az emlékhely kialakításáról, felállítása óta élő szerepéről, összefogásról, az ötéves jubileumi találkozóról. A bányászszázlók mögé rendeződő menet következő állomása a bányász konferenciának helyet adó Közösségek háza volt. A város főutcáján végigsétáló ünneplők magukra vonták a közlekedők figyelmét, néhányukat csat-

lakozásra készítve. A Közösségek házában a bányászzenekar hangjai fogadták az érkezőket, az előadóban helyüket foglalták. A konferenciát a Bányászhimnusz nyitotta meg, melyet Polics József polgármester vendégeket, bányászokat, városunkat és a rendezvényt köszöntő szavai követtek.

Ezután a Kenderföld-Somági Általános Iskola diákjainak zenés-verses-próza műsorát láthattuk. A bányász létből merített előadás mindannyiunk felemelő élménye volt.

A konferencia díszvendége Rabi Ferenc, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke ünnepi beszédében a múlttól, jelenről és a jövőről is szólt. Elmondta, hogy a mögöttünk álló 100 év, a történelmi múlt elvárásokat, feladatokat fogalmaz szervezetünkre, bányászainkra, nyugdíjasainkra. „Büszkén vállaljuk bányász múltunkat, elvárjuk mindennapi - érdemtelenné vált - jogos létünk elismerését, bízni akarunk a jövőben!”

Ezután Jégl Zoltán, szervezetünket figyelemmel sokadszor kitüntető alkotó átadta Rabi Ferenc elnök úrnak a Mecseki Bányászok Szakszervezetével közös ajándékát: székházunk falán felavatott emléktábla pontos mását. Az emléktábla a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének budapesti székházában lesz elhelyezve!

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület mecseki csoportját, tevékenységét Rátkai Norbert bányamérnök mutatta be. Az ötödik évi bányásztalálkozót, a 100 éves bányász szakszervezeti centenáriumot köszöntő konferencia méltó zárásaként Grünwald Mátyás nyugdíjas bányamérnök Komló településről, a komlói közszénbányászat és utóélete 200 évről tartott előadást.

Konferenciánkat a 119 éves bányász-köszönéssel zártuk: Jó szerencsét!

A konferenciát követő zenés est kötetlen beszélgetéssel, koccintással, táncal, tombolasorsolással és „meglepetés” bányász szendvics - lilahagymás zsíros kenyér - fogyasztással telt a rendezvényzárásig.

Évtizedes ünnepség Martfűn

2013. június 7-én 1500 fő részvételével születésnap ünnepséget tartott Martfűn a Lorenz Shoe Group Kft, a cég fennállásának tízéves évfordulója alkalmából. Az osztrák tulajdonosok családi ünnepséget rendeztek, a társaság minden dolgozóját és hozzátartozóját meghívták Taufkirchenből (a cég osztrák központjából) és Martfűről egyaránt.

Meghívták továbbá a céggel munkakapcsolatban lévő képviselőit, valamint Hernádvölgyi Andreát a Magyar

Szakszervezetek Országos Szövetségének alelnökét, Rabi Ferencet, a Bánya- Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének elnökét és a területi tisztségviselőket is.

A meghívottakat zenés, szórakoztató műsorral, finom vacsorával, fagyival, helyben sült kürtös kaláccsal, gyermekjátékokkal és egy nagyszabású zenés, táncos mulatsággal vendégelték meg a szervezők, - mellyel maradandó élményt szereztek.

L. K.

Pannónia Nyugdíjpénztár – partner az öngondoskodásban

Lassan húsz éve alakult a Pannónia Nyugdíjpénztár, a CIG Partnerség tagja, ami VIT néven (Villamosenergia-ipari Társaságok Nyugdíjpénztára) kezdte hosszú és sikeres pályafutását. Paczolai Szabolcs helyettes ügyvezetővel és Müller István kontrollrel beszélgetünk a pénztár terveiről, erősségeiről és hogy miért érdemes a széles piaci kínálatból éppen a Pannóniát választani megtakarításaink partnerének.

MI: Tizenkilenc, az energiaiparban tevékenykedő nagyvállalat (beleértve a bányákat, erőműveket is) támogatta az alapítást. A Pénztár folyamatosan nyit kifelé, de mai napig a tagság nagy részét ez a szektor adja. A CIG Partnerségen belül az önkéntes nyugdíjpénztár mellett működik egy önkéntes önszegélyező pénztár is.

- Milyen eredményekkel bír ma a Pannónia Nyugdíjpénztár? Úgy tudom, számos mérésben dobogós helyet kapott.

- MI: Így van. Ma elmondhatjuk, hogy több mint 35 ezer pénztártaggal, közel 77 milliárd forint tagi vagyonnal és jelentős működési tartalékkal stabil, erős önkéntes nyugdíjpénztár pénztár vagyunk a piacon. Büszkéek vagyunk rá, hogy a pénztárakat összehasonlító elemzésekben rendre az élmezőnyben vagyunk. A nyugdíjcélú megtakarítások esetében legfontosabbnak számító hosszú távú hozam adatok tekintetében a Pénztár hagyományosan jól teljesít. Ezt támasztja alá például a PSZÁF által készített Nyugdíjpénztári hozamok (2003-2012) című összehasonlítás is. Az átlagos 10 éves hozamrátát tekintve, a klasszikus jellegű portfólió esetében közvetlen versenytársaink között elsősk vagyunk, míg a másik két portfóliónk szintén dobogós helyen végzett. Másik fontos fegyvertényünk az igen kedvező díjterhelési mutató, melynek szintén a PSZÁF által, utólag 2011-ben publikált összehasonlításában szintén igen előkelő helyet értünk el messze versenytársaink 0,93%-os átlaga alatti, 0,5%-os eredményünkkel. Ez lényegében a pénztár működésének és az egyéni számla befektetésének költségeit jelenti az egyéni számlák arányában.

A Pannónia Önszegélyező Pénztár pedig szektorában piacvezető, több mint 10 ezer tagja van és 1 milliárd forintot meghaladó tagi vagyonnal rendelkezik. A vasutas és a villamosenergia-ipari ágazatban kedvelt szolgáltatásokat nyújt.

- Miért érdemes egyáltalán önkéntes nyugdíjpénztári megtakarítást választani?

- MI.: Napjainkban egyre nagyobb a bizonytalanság, amikor leendő nyugdíjunkra gondolunk. A magánpénztári szektort érintő változások és az állami nyugdíj hektikussága, az arra nehezedő nyomás miatt előtérbe kerül az öngondoskodás, saját és családunk jövőjének bebiztosítása. Ezért szükségesnek tartjuk az időskori öngondoskodást. Ehhez az önkéntes nyugdíjpénztári forma egy kiváló lehetőség: a megtakarítás hosszú távú, rendkívül előnyös befektetés, hiszen az állam az önkéntes pénztári tagokat a befizetés után jelentős adókedvezményrel támogatja, továbbá az egyéni számla hozama mentes a kamatadó

alól. A megtakarítás továbbá örökölheto, így váratlan tragédiák esetén is támogatást nyújthat. Középtávú befektetésnek is kiválóan alkalmas, hiszen a tíz éves várakozási idő elteltével a megtakarítás hozama adómentesen felvető. Emellett a munkáltatói szerepvállalás lehetősége is komoly előny: a tagok tagdíjfizetését részben vagy egészben a munkáltatók kedvező adó- járulék feltételekkel átválalhatják. A villamos- és bányaiipari szektorban az önkéntes nyugdíjpénztári munkáltatói tagdíj hozzájárulás széles körben elterjedt, de a cafetéria rendszerekben is kérhető.

- A közelmúltban a magánnyugdíjpénztári ágazat megszüntetéséről döntöttek.

- PSz: Sajnos ez év július elsejétől el kellett indítanunk a magánpénztári ágazatunk végelszámolását. Ezt a nehéz döntést meg kellett hoznunk, mivel felelősséggel már nem tartható fenn tovább ez a pénztári ágazat. A jogszabályi környezet nem segíti a magánpénztárak működését, a taglétszám drasztikusan lecsökkent, a tagi fizetés hiajlandóság szinte alig mérhető. Tagjainkat részére már két tájékoztató levél került kiküldésre a további lehetőségekről, határidőkről, és a jelenleg még aktív társapénztárakról. Természetesen honlapunkon is minden információ folyamatosan elérhető.

- Hogyan tovább? Gondolkoznak-e szolgáltatások bővítésben?

- PSz: Célunk, hogy paci szerepünket és stabilitásunkat az önkéntes nyugdíjpénztári ágazat beolvadások útján történő bővülésével erősítsük. Ennek példája volt 2012-ben a Mobilitás Nyugdíjpénztárral valamint 2013. júliusban a XI. kerületi Polgármesteri Hivatal Nyugdíjpénztárával való egyesülés. A Pannónia márkanév felvétele sokat segített a nyugdíjpénztár ismertségének növelésében.

A nyugdíjpénztári szolgáltatási kör törvényileg adott, de tágabban értelmezett bővítésben is gondolkodunk. A CIG Partnerség célja, hogy minden élethelyzetre – öregség, egészségtromlás, rászorultság – szőloán biztosítson öngondoskodási formát, az önkéntes pénztári szolgáltatások teljes körét nyújtsa a Pannónia márkanév alatt. A jelenleg is működő önkéntes nyugdíjpénztár és önkéntes önszegélyező pénztár mellé reményeink szerint minél hamarabb csatlakozhat egy egészségpénztár is. Úgy gondoljuk, hogy erre a legjobb partner a Vitamin Egészségpénztár lehet, mivel tagságunk jelentős részében azonos, a nyugdíj és egészségpénztár alapvetően a villamosenergia-ipari ágazatra épül. Úgy véljük, hogy a szervezetek együtt hatékonyabb és olcsóbb működést tudnak kialakítani, ami a pénztári szervezetek és legfőképpen a pénztártagok érdeke. Mindezek mellett a pénztártagok számára új lehetőségek nyílnak meg kedvezményes biztosítási szolgáltatások igénybe vételére.

További információ: Pannónia Nyugdíjpénztár - www.pannonianyp.hu

Telefon (1)-478-4000, (1) 322-6022, (1) 322-7017, (40) 200-552 (csak vidékről hívható)

Meyer Herta

Egy találkozó margójára.

2013. június 11, Kazincbarcika.

A naptári időpontot meghazudtolva, borongós, hűvös reggelre ébredtünk. Elkéséredésünket növelte, hogy erre a napra ütemeztük- már jóval korábban- a nőgrádi kollegákkal való, baráti találkozózt. A 9 órai megérkezéskor felcsillant némi remény, mert a Nap, mintha kíváncsi lett volna vendégeinkre, egyre-másra elolbukkant. A találkozózás öröme tovaűzte a reggeli lehangoltságot és a reggeli előtt felszolgált aperitif is megtette kellő hatását.

Programunk Mezőcsátón folytatódott a strandon. Jól választottunk, amikor magunk mögött hagytuk Kazincbarcikát, mert Mezőcsátón már ragyogó napsütés várt ránk. A népi hagyományoknak megfelelően, mely szerint „, a töltött káposzta melegítve jó”, már előre elkészítettük az ebédet. A kellemes környezetben, jó hangulatban elfogyasztott ebéd után baráti beszélgetés, nótázásra került sor. A program, természetesen a Bányász-himnusz eléneklésével zárult.

A találkozósról szóló rövid tájékoztatót itt be is fejezhetném, „ hisz minden, hivatalosan tervezett program benne van. Azonban a Borsod-Nógrád találkozó másról is szól. Az évtizedes múlt-

ra visszatekintő, kölcsönös látogatás lehetőséget teremt arra is, hogy az azonos gondokkal, problémákkal küzdő alapszervek vezetői személyes tapasztalataikkal segítsék egymás munkáját.

Gondolom, nem kell hangsúlyoznom, hogy a gyökerek mellett a céljaink, feladataink is azonosak. (Elég a taglétszámot, az anyagi helyzetet, a települési önkormányzatokkal való kapcsolattartást említenem.) Alkalmat találunk arra is, hogy egymás lakókörnyezetének nevezetességeivel megismerkedjünk.

A két testület úgy döntött, hogy rohanó világunkban is meg kell állnunk egy pillanatra. Az egymásra figyelés, a probléma megosztás, a megoldási módok közös keresése, alkalmazása, mind-mind elősegíti, hogy megfelelőesünk tagtársaink elvárásainak. Azt nem mondhattuk, hogy „egy év múlva ugyan itt”, de azt igen, hogy egy év múlva újra találkozunk.

Kovács István
a borsodi tagozat elnöke

Utódot nevelni tudni kell!

Palkó Lászlóné nem ismeretlen a Bányamunkás régebbi, de mai olvasói számára sem. Ő az, aki a Duna cipőgyárból indulva Martfűn, Kecskeméten keresztül érkezett Szekszárdra, először a Corzó cipőboltba, majd aki 1974-től 1985-ig SZB titkára volt szekszárdi bődíszmű gyárnak. Szép időszak volt ez, ekkor még volt saját üdülőjük, szerveztek sportnapokat és folyamatosan fejlődött, olyannyira, hogy a már akkor is világhírű Samsonite szemet vetett rá és jól választott. És Ő, aki 80 évesen kezdett internetezni és sajnálja, hogy nem előbb, mert nagyon szereti ezt a tevékenységet. Kezelni is tudja a rendszert, unokái segítenek, ha elakadna valahol. És Ő is az, aki 28 éve nyugdíjba menetele előtt Horvát Lászlóné Ancikát taníttatta „nevelgette” a szakszervezeti munka minden részletére, nehézségére és szépségére, az érdekvédelem fontosságára, annak érdekében, hogy ő zökenőmentesen át tudja venni tőle a gyár SZB titkári tisztségét.

Valójában egyetlen napra sem szakadt el se a gyártól, se a kollégáktól, később elvállalta a nyugdíjas tagsággal való foglalkozást.

Azóta nagyot fordult a világ, deők ketten a mai napig jól megértik, szeretik és tisztelik egymást. Néha bizony kellett Ancikának a biztatás, mert nem könnyű 3-400 embernek megfelelni, ugyanakkor nem haragos vitába keveredni az igazgatókkal. Belőlük is több megfordult Horváth Lászlóné SZB titkársága alatt a gyárban. Mindegyik más egyéniség, de mindegyikükkel meg kell találni a hangot, annak érdekében, hogy a dolgozóknak legyen bérfejlesztés, legyen béren kívüli jut-

tatás, megfelelő munkakörülmények és még sok egyéb, amely ügyért a szakszervezet szót emel a dolgozók érdekében. És ez Horváth Lászlónénak 27 éven át sikerült.

Aki nem tudta követni olvasóink közül a Samsonite Börönd Kft szakszervezeti életében történt változásokat, azok kedvéért elmondom, hogy Horváth Lászlóné több mint egy éve elment nyugdíjba és mivel Palkó Lászlóné korára és egészségi állapotára hivatkozva lemondott tisztségéről, a nyugdíjas tagság Horváth Lászlónét Ancikát választotta meg vezetőjének. Tehát megismétlődött az utódlás a nyugdíjas titkári tisztségében is. Reméljük, és kívánjuk is, hogy Ancika is sok-sok éven át végezze majd ez a munkát. Ő is olyan egyéniség, aki ugyan elment nyugdíjba, de nem tud és nem is akar elszakadni attól a közösségtől, ahol lelte szinte egész eddigi életét.

Nagyon sok változás történt a gyár életében mire a Palota Bődíszmű Gyár szekszárdi gyáregységéből a világhírű Samsonite Börönd Kft lett. Ez a cég ma stabil 360 fős létszámmal termel. A közelmúltban 2,5 milliárd forintos beruházást hajtottak végre, melynek kb. 30%-a állami támogatás volt, a 4000 nm-es új üzemrészben modern gépek sorakoznak. Az új termékcsalád és speciális rendelkezések pl.: autós, focis, olimpiai böröndök – hosszú évekre biztosítják a gyár jövőjét.

Jó hallani és különösen jó leírni, mert igen egy könnyűipari cégről van szó, egy ma is sikeres, jól működő cégről.

cs. zs.

MVM TSZSZ KÖZLEMÉNY

a társaságcsoporthoz szintű bérkonfliktus kapcsán

2013. július 10-én a Magyar Villamos Művek Társaságcsoporthoz Szakszervezeti Szövetség (MVM TSZSZ) vezetősége áttekintette a 2013. évi bér- és szociális megállapodás körül kialakult helyzetet.

A testület:

- Eredményesnek tekinti a munkavállalók 2013. július 2-án tartott demonstrációját és egyben köszönetét fejezi ki a résztvevőknek.

- Pozitívnak minősítette azt a tényt, hogy munkáltató (fél éves tárgyalás után) 2013. július 1-jén elmozdult a korábbi „0 keresetszínvonal növekedést” ajánló álláspontjáról.

- Értékelte a 2,1% keresetszínvonal növelésre tett javaslatot, de azt nem tartja elégségesnek.

A vezetőség kiértékelte az elmúlt napok történéseit és a következő megállapításokat tette:

1. A munkáltatói javaslat 1%-kal kevesebb, mint az országos bérájanlásban szereplő keresetszínvonalra vonatkozó ajánlás, ezért ez nem fogadható el, ugyanakkor a Vezetőség ezúton is kifejezi készségét a tárgyalások folytatására.

2. 2013. július 3-án az MVM TSZSZ hivatalos levélben fordult mind az MNV Zrt., mind MVM Zrt. a vezetéke fele, hogy nyilatkozzanak arról, hogy tiszteletben kívánják-e tartani az országos ajánlást. A Vezetőség azt reméli, hogy a pozitív válaszok megérkeznek 2013. július 17-ig.

3. Az MVM TSZSZ pozitívan értékelte azt a hírt, miszerint 2013. július 15-én Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter változatlan formában ratifikálja a korábban aláírt versenyszféra megállapodást, mely tény elvezethet a megoldáshoz. Az ünnepélyes aláíráson részt vesz Gál Rezső, az EVDSZ elnö-

ke is, aki bejelentést fog tenni a sajtó számára: meghívja őket 2013. július 18-án 14:30 órára a Paksi Atomerőmű Zrt földszinti tanácstermébe egy sajtótájékoztatóra.

4. A résztvevők döntöttek arról, hogy 2013. július 18-án 10:00 órai kezdettel a Paksi Atomerőműben az MVM TSZSZ újabb ülést tart, melyen kiértékelésre kerül a 2013. évi csoportosított bér- és szociális megállapodás aktuális helyzete.

5. Az MVM TSZSZ kezdeményezi, hogy 2013. július 10:30 órakor ÉKF ülés kerüljön megtartásra. A szakszervezet e témakörben két megállapodás-tervezetet adott át a munkáltatónak.

6. 2013. július 18-án 13.00 órai kezdettel a Paksi Szakszervezetek közös bizalmi ülést tartanak, ahol kiértékelik az ÉKF tárgyalás eredményét. Az ÉKF tárgyalás eredménytelensége esetén és a bizalmi testületi ülésen elhangzott vélemények alapján az MVM TSZSZ dönt a július 23-i demonstráció megtartásáról (MNV Zrt. és/vagy MVM Zrt. előtt), valamint július 24-től figyelmeztető sztrájk szervezéséről.

Budapest, 2013. július 10.

Fejezetek a tagszervezés száz évének történetéből

Kezdetek: a tagépítés és a Bányamunkás

A tagszervezés nem a modern kor találmánya, s nem is kötődik feltétlenül már meglévő szervezethez, társasághoz, szövetséghez. Tanulságos példa erre a bányászszakszervezet megalakulásának története.

1903 karácsonyára összehívták a magyar bányamunkásság I. országos konferenciáját, mely határozott a már működő helyi bányászegyesületek, bányász körök és asztaltársaságoknak az országos szövetségbe való egyesítéséről, az összes magyarországi bányamunkások szervezéséről. Ez a konferencia úgy tekinthető, mint az első kezdeményező lépés az országos szakmai szervezet megteremtése felé.

A belügyminiszter azonban országos bányamunkás szövetség megalakulásához nem járult hozzá. Mivel a bányászoknak a szakszervezet létrehozására irányuló akciója a bányatókésékek és a kormány ellenállásán megtört, a munkások és a Szakszervezeti Tanács látva, hogy legális szervezet megalakítására irányuló minden kísérlet hiábavaló, elhatározták, hogy lapot adnak ki. Így született meg a Bányamunkás című hetilap. A lappal kívánták pótolni a legális szervezetet. 1913. szeptember 4-én jelent meg a Bányamunkás, mint a magyarországi bányamunkások érdekeit képviselő lap. A lap köré csoportosult bányamunkások így szabad szervezetet hoztak létre.

A szaklap (FIGYELEM!) előfizetői részére betegség, halál, valamint munkanélküliség esetén segélyt folyósított. A lap tehát a legális szakszervezetek szociális funkcióit igyekezett pótolni. A háború kitörésekor már 3000 előfizetője volt, 1916-ban 3200, 1917 júniusában pedig már 9000 volt az előfizetők száma.

Öt éven keresztül csoportosultak a lap körül az érdekeiket védeni kívánó bányamunkások. 1918. január 28-án aztán a belügyminiszter végül jóváhagyta a Bányamunkások Országos Szövetségének alapszabályát, s innentől számíthatjuk az országos szakmai szövetség megalakulását.

Tekinthetjük-e tagszervezési tevékenységnek a fentieket? A válasz egyértelmű igen. Ez esetben az újság volt az a szervező erő, mely köré, előfizetőként ugyan, de önként, közös célért tömörült a tagság. Nincsenek ugyan egzakt adatok, névsorok, előfizetői listák, ám elképzelhetetlen, hogy ne lettek volna olyan aktivisták, kik előfizetéseket gyűjtve, ne testesítették volna meg a mai tagtoborzói gárdát. Nyúlunk vissza a múltba, ne restelljünk tanulni a régiéktől. Legyünk büszkék elődeinkre, kik nehezebb körülmények között, kevés értékelhető előzménnyel és tapasztalattal is felismerték a szervezkedés életben tartó erejét, s a hatalom szorításában is megtalálták a tagszervezés leghatékonyabb módszereit és formáit.

Még egy kis történelem

Ugorjuk át a két háború közötti időszakot - jöllehet a bányászszakszervezet ebben az időszakban nem egyszer tett tanúbizonyságot erejéről, harcosságáról,

megalkuvást nem ismerő hitéről -, s pillantsunk bele a '45 utáni szakszervezet-történet lapjaiba, témánkat tartva szem előtt. A szocializmust építő pártállam sajátos szerepet szánt a szakszervezeteknek. Hogy csak a magunk portájára előtt söpörjünk: a bányauzemekben működő érdekképviselők legfőbb feladata (A munkavédelem, az üdültetés, a sport és kulturális tevékenység felügyelete mellett) a termelés segítése, a minél nagyobb teljesítményekre való ösztönzés volt, ám a döntés jogát a párt és annak valóságos megjelenítői birtokolták. A transzmissziós szerep egyenes utat jelölt ki a mozgásra, melyről csak ideig-óráig, s nem kis kockázatokkal lehetett letérni.

Tagszervezés? Pont annyi tagja volt a szakszervezeteknek országosan, mint amennyire a munkashatalomnak szüksége volt. Nem kellett furfangos módon becsalogatni az embereket a szervezetbe, jöttek maguktól. A makacs, keményfejű ellenállókatt meg hagyták ellenállni. Ez is kellett az össznépi játékhoz. Ha módszereket, trükköket, használható eszközöket keresünk a mai tagszervezéshez ez a korszak nem a mi terepünk: ennél sokkal messzebbre kell visszanyúlunk.

A fordulat évei: rendszerváltás az érdekvédelemben is

1990 nemcsak a politikai hatalomváltás éve. Régi fogalom nyer új értelmet a szakszervezetek életében: a pluralizmus. A rendszerváltás első kormánya úgy gondolja, hogy szét kell verni a régi, posztkommunista szakszervezeteket, s ilyennek ítéltetett a Bányai Dolgozók Szakszervezete is. Úgy véli, akkor ér cél, ha szándékát indirekt módon valószínűsíti meg. Nem ront tehát rá a SZOT-ra, s az ahhoz tartozó ágazati, szakmai szakszervezetekre, hanem konkurenciát teremt: új konföderációk alakulnak, nem kis mértékben állami kezdeményezésre, s konkrét párttámogatásokkal (Munkástanácsok, LIGA, Szolidaritás, stb).

Megkezdődnek a híres „vagyonviták”, megalakul a Vagyont Ideiglenesen Kezelő Szervezet, a VIKSZ, s kezdetét veszi a marakodás: ki tud nagyobbat kihasítani a SZOT vagyonból. Végeláthatatlan reprezentativitási megmértetések következnek, választást, választás követ. Hol a helyi szakszervezetet kell voksokkal megerősíteni, hol az üzemi tanács megválasztása az ellenoldal - a bányászszakszervezet mindig ezen az oldalon állt! - titkos reménye, hogy megbukik a régi, hagyományos, átörökölt szakszervezet a nomenklatúrájával együtt.

A jelen kihívásai, a megfelelés

A bányászszakszervezet mindig nagy figyelmet fordított az utánpótlás biztosítására, s a folyamatos bányabezárások, munkahelyvesztések következtében lecsökkenő munkavállalói létszám következtében egyre fogyó szakszervezeti tagság pótlására.

Létkérdésnek tekintette, hogy megmaradjon ágazati jellege, reprezentativitása, akcióképessége. Csak így lehetett ellensúlyt képezni az érdekegyeztetés országos, és helyi szintjein, csak így volt képes megfelelni az egyre keményebb kihívásoknak. Tisztában volt azzal, hogy befolyása növelése nélkül alkalmatlanná válik a szerzett vívmányai megőrzésére. Tudta, hogy csak akkor veszik komolyan, ha látják - mert látható - a soraiban akumulálódott, magas fokon szervezett erő.

Az is világos volt, hogy a tagnövelés nem különíthető el a szakszervezeti munka egyik elemétől sem. Bármint lép a szakszervezet, bármilyen területen tevé-

kenykedik, munkája mérhető, bírálható. Ilyeténképpen - hatékonyságától függően - teheti vonzóvá, de ellenszenvenessé is a mozgalmat.

A BDSZ, a tagszervezési munkát mindig a maga komplexitásában kezelte. Bármely komponens figyelmen kívül hagyása veszélyeztette volna az eredményességet. A tagszervezés önmagában kevés. Ezzel egyidejűleg kell érvényesíteni egy tagépítés szempontjából alapvető dolgot, ez a tagmegőrzés. Tehát: Miközben céljainkban egy lassú, fokozatos, de állandó tagszervezési tevékenységgel bővíteni kívánjuk a bányászszakszervezet létszámát, nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy meglévő tagjaink megtartása legalább ilyen fontos feladat. Ehhez szorosan kapcsolódik egy olyan tennivaló, hogy figyelemmel kísérjük azon tagjaink sorsát, akik munkanélkülivé válva, vagy átszervezés folytán más munkahelyen dolgozva kikerülnek a közvetlen látókörünkől. A tagkövetés ugyanolyan hangsúlyos része a szakszervezeti munkának, mint a már említett tagmegőrzés, illetve a tagszervezés.

A taglétszám-növelésért

A tagszervezési munka irányát a BDSZ kongresszusai – a rendszerváltást követő időkben – három területen jelölték ki.

- a még fellelhető belső tartalékok mozgósítása,

- új alapszervezetek létrehozása bányaiiparon kívüli szakmák bevonásával,

- szervezeti együttműködés, integráció, rokonszakmák ágazati szakszervezeteivel.

A könnyűipari szakmák fúziójával ez utóbbi részben teljesült is, de e területen még további lehetőségek várnak megvalósításra, a jövőben.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete, ebben az évben intenzív tagszervezési munkába kezdett. A BDSZ országos tanácsa Állásfoglalást fogadott el annak érdekében, hogy az alapszervezetek és a taglétszám számának növelése mind munkahelyi, mind területi szinten új lendületet kapjon. A célok nem térnek el alapvetően a korábbi gyakorlattól:

1. Új munkahelyi szervezetek alapítása, működtetése.

2. Új területi szervezetek alapítása, működtetése.

3. Működő munkahelyi szervezet taglétszámának bővítése, növelése.

Az elfogadott program a 2013. január 1-ei állapothoz képest határozza meg az elérendő tagnövekedést. Az első komponensnél 5%, a másodiknál 5-8%, a harmadiknál 10%. Az országos tanács határozata részletesen kitér az egyes komponensek minél eredményesebb megvalósítása érdekében végzendő feladatokra, az abban résztvevők körére, illetve részletezi azt az érdekeltségi rendszert, ami a tagszervezést legeredményesebben végzők ösztönzését, illetve jutalmazását tartalmazza. Ez érdekeltségi rendszert az egy év után érvényesít.

Nem előzmény nélküli az ilyen jellegű tagtoborzási kampány, hiszen 2001-ben már volt ehhez hasonló, s az alapján megállapítható, hogy a meghirdetett akciók következtében megnőtt az új belépők száma.

Ezzel a lehetőséggel él most a BDSZ, s minden okunk megvan rá, hogy optimisták legyünk e tekintetben.

Természetesen a taglétszám bővítésének munkája közös cél. Csak abban az esetben van reményünk a sikerre, ha nem csupán a BDSZ központ feladatának tekintjük, hanem minden alapszervezet belső, jól felfogott érdekéből és igényéből fakadó tennivalónak.

A munka – az Állásfoglalás elfogadásával - megkezdődött.

Mindannyiunkon múlik, hogy milyen lesz a befejezés.

Hámori István Péter

Családi Nap Márkushegyen, a centenárium jegyében

Június 29-én, a pusztavámi szabadidő-központjában rendezte meg, immár hagyományos családi napját az oroszlányi bányász szakszervezet. Az idő kedvezett a programoknak, az eget nem takarta felhő, s az időnként feltámadó szél kellemesen enyhítette a napsütés generálta kánikula-érzést.

Mintegy kétezren jöttek el, hogy napjukat szórakozással, kikapcsolódással, - ki sportolva, ki koncertet hallgatva, vagy csak egyszerűen nézelődéssel, beszélgetéssel, napozással - töltsék el.

Igazi „játék-paradicsom” várta a gyerekeket. A szakszervezet, az eddigi gyakorlattól teljesen eltérő újdonsággal rukolt elő. Kifizette a játékok használatának díját egész napra az alkalmi wurstli működtetőinek, így az ifjú korosztály szabadon „garázdálkodhatott” a lehetőségek korlátlan kihasználásában. Non-stop üzemmódban működött a végtelenített sínen futó kismozdony a szerelvényeivel, pörgött a körhinta, visongó kölykök tömtek tele az ugráló-várat. A dodzsem tulajdonosa kétpercenként mondta a hangosbeszélőbe, hogy: kérem az ütközések mellőzését, mert könnyen balesetet okozhat, a kisautók vezetői ugyancsak kétpercenként fittyet hánytak az aggódó felszólításra, hiszen a dodzsem lényege az ütközés. (Szerencsére nem történt baleset, bár nem árt a túlzott óvatosság!)

Az idei Családi Nap a BDSZ megalakulásának jegyében zajlott. Ennek megfelelően, a hatalmas büféátor mellett felállított színpadon, 14 órakor ünnepélyes megnyitóra került sor. Lisztmayer János, az OBEDSZ elnöke köszöntötte a résztvevőket, s bemutatta azokat a segítőket, akik munkájukkal, támogatásukkal jelentősen járultak hozzá ahhoz, hogy a rendezvény létre jöhetett. A színpadon jelen lévő Illés Róbertet, a márkushegyi bányáüzem szakszervezeti titkárát, Eichardt Jánost, az oroszlányi nyugdíjas szakszervezet elnökét, Grell Károlyt a mór-pusztavámi nyugdíjas alapszervezet elnökét és Helme

Józsefet, a VÉRT Igazgatóság szakszervezeti titkárát. Majd felkérte Hátori István Pétert, a Bányamunkás főszervezőjét, az ünnepi megemlékezés megtartására.

A bányászúság főszervezője rövid áttekintést adott a Bányászszakszervezet évszázados történetéről, amely különböző társadalmi rendszereken átívelő és különböző történelmi korokban, gazdasági struktúrákban megvívott érdekharok gazdag története. Szólt a bányászok szakszervezet-alapítási szándékáról, a hatalom ellenállásáról, s a Bányamunkás című újság megjelenetéséről. Az emberibb bánásmódot, a munkásokhoz méltó szociális körülményekért, a magasabb bérért, az élhetőbb életért folytatott lakadatlan és véráldozatokkal járó harcokról. A munkavállalói érdekvédelem békésebb korszakairól, a bányászok anyagi és erkölcsi megbecsüléséről, s arról a küzdelemlről, amit a rendszerváltás után a szakszervezet fennmaradásáért, a munkahelyek védelméért kellett megvívni. Végül szólt arról, hogy manapság egyre ritkább az olyan alkalom, amikor bányászkollektívák, kilépve a mindennapi gondok közül, önfeledten szórakoz-

hatnak, kikapcsolódhatnak, egymás és családjuk társaságában. Ez a mai rendezvény ilyen, évek óta tartó hagyománya a helyi bányászszakszervezetnek. – hangsúlyozta Hátori István Péter, majd beszédét így fejezte be. – Kívánok nagyon jó szórakozást és kikapcsolódást a mai napra. A jövőhöz pedig egészséget, erőt, kitartást, állóképességet és az immáron 119 éves bányázköszöntéssel, Jó szerencsét!

Ezt követően Illés Róbert szólt a résztvevőkhöz, majd nem sokkal később került sor a főzőverseny győzteseinek kihirdetésére. A többes szám nem tévedés, ugyanis a zsűri nevében szóló Eichardt János minden versenyzőt győztesnek nyilvánított, mintegy igazolva Coubertin báró olimpiai szállóigéjét, mely szerint nem a győzelem, hanem a részvétel a fontos.

E sorok írója nem volt ott egészen este tízig, a rendezvény tervezett végéig, de az utólagos információk megerősítették, azt a meggyőződését, hogy az addig látottak és tapasztaltak ismeretében az a nap csak jól zárulhatott.

Méltóan a BDSZ száz évéhez!

- h -

KSZ a Berwin Ruhagyárban

Hosszú ideje húzódo tárgyalási folyamat végére került pont, amikor végre, 2013. július 1-én aláírásra került a Berwin Ruhagyár Kollektív Szerződése.

Kiemeljük a kollektív megállapodás két nagyon fontos pontját, amely kedvező a munkavállalók részére. Megmaradt a KSZ-ben:

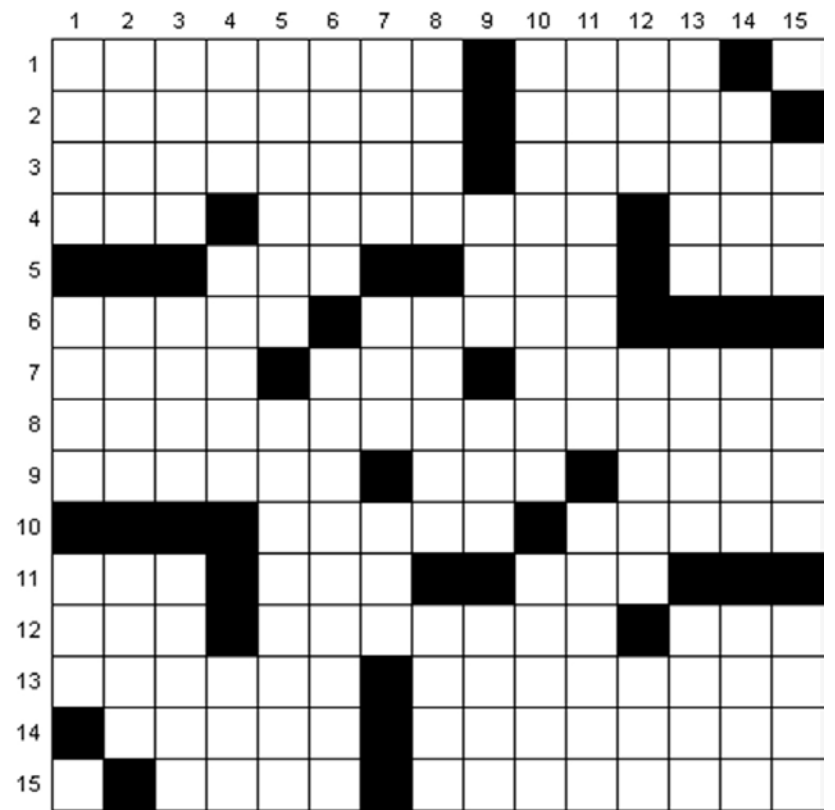
- 1.) A teljesítmény kiigazítás, melyet a 2012. július 1-vel életbe lépett új Munka Törvénykönyve eltörölt.
- 2.) A távolléti díj számítás, amelyben az új Mt. helyett a korábban hatályos átlagkeresettel számolnak.

Ülést tartott a KÁPB

Az ülésen, melyen részt vett Varga Éva és Csanádi József BDSZ alelnök is, áttekintették a Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottság 2013. I. félévi munkáját, hazai és nemzetközi vonatkozásban egyaránt.

Foglalkoztak – többek között - az ESCO projekttel (Készségek/Kompetenciák, Képesítések és Foglalkozások Európai Osztályozási Rendszere), valamint a Könnyűipari Szakmai Nap információbázisának hatásaival a szociális párbeszédre.

„És mindig újra nyitnák”

VÍZSZINTES: 1. Hegység, ahol Telkibánya fekszik. – Ilyen tézsa a bukta is. 2. Jól látható helyre tesz. – Erdei gombafajta. 3. Fentről gördítő. – Levesbe való zöldségféle. 4. Tulajdonost firtató kérdés. – Edény főzéshez, névelővel. – ... Baba és a negyven rabló. 5. Mindennek megvan a maga ...-foka. – Hír betűi keverve. – Titkos információ-szerző. 6. Nagyon erőlködő. – Papírra kerülő szöveg. Vagy éppen számítógépre. 7. Domonkos becézve. – Dunántúli folyó. A Dunába torkollik. – Figyelmen kívül hagyja a javaslatot. 8. **József Attila „Alkalmi vers a szocializmus állásáról” című verséből idézünk: „Ha beomlanak a bányát / vázazó oszlopok / a kincset azért a tárnák / őrzik és az lobog. / És mindig újra nyitnák / a bányászok az aknát, / ...”** 9. Virág is, ritka női név is. – Mi szükséges varráshoz? Névelővel. – A Dunába ömlő romániai, majd szerbiai folyó. 10. Idejében ér a vonat. – Rejtjelez. 11. Az egyik szülő. – Így hat a sav. – Oxigén és arzén vegyjele. 12. Fény és meleg forrása az égen. – **Petőfi Sándor „Bányában” című verséből idézünk: „Ezer ölre vagyok ideleln a / Föld ölében, / Hol az ősi örök éj tanyázik / Vadsötétén. / A kis lámpa reszkető sugára / Félve néz a zordon éj arcára, / Mint a sasra ...”.** – Ital, amelynek forrása a ténen tőgye. 13. Áramátalakító berendezés, névelővel. – Sználtató. 14. Fenyő megfásodott virágzata. (Nem termése). – Kimérten árult fehér ital. 15. Szőlő vagy bab támasza. – Tanítgató. 1. Költő a közelmúltban (Zoltán). – Amerikai színész. Egyik filmje a Nagyfiúk: ... Sandler. – Elemzés: ...lízis. 2. Ősei. – Finnugor

rokon nép Oroszországban. – Döntetlen sakban. 3. Valaminek a hátához. – Mindenem, ... csak van. – Egészen kicsik. 4. Foszfór és ruténium vegyjele. – A legtöbbek által látogatott, olvasott hazai hírportál egyike. – Magyar király volt (Sámuel). 5. Földre helyező. – Vasúti jelzőlámpa vagy számítógépprogramozásban használt adattípus. 6. Népdal: “... szőlő, hajlik a vessző”. – Csomagolóanyag gyártásához használatos gép jelzője. 7. Katonai szövetség. Hazánk is tagja. – Római hármás. – Korszak. 8. Bizánci stílusú falikép. – Apró szárnyas élőlény. – Ház bérője. 9. Csonthéjas gyümölcs. – Veri a dob. – Figura. 10. Sok embert érintő dolog, kérdés. – Arab ország pénzegysége: ... rial. 11. Jelentős földtulajdon mérete. (Két szó). – Uszodában mit lehet bérelni? 12. Elek! – Ilyen hangszer a hegedű is. – Toldalék szavakhoz. 13. Nagy edények. – Főttekezés. – Dunántúli város, tóparti szép várral. 14. A közepébe. – Bika, spanyol szóval. – Táplál. 15. Vers egyik dísze. – Gyógyfürdő közsege Somogyban. – Rendben van, egyetértetek, kétszer is mondom.

Beküldendő a **vastag betűs** vízszintes versidézetekből a két kipontozott rész.

A rejtvénypályázat nyertesei

A májusi rejtvényünk helyes megfejtése a következő: GERECE, HARMADIK, VASÉRC, MÁRAMAROS, GARAM, PÉNZVERÉS.

A nyertesek: Kapell Árpád, 8400 Ajka, Bercsényi u. 6.; Király Albert, 3073 Tar, Május 1 út 41.; Mencsik Gyuláné 3770 Sajószentpéter, Bükkalja út 3/4.

A nyereményeket postán küldjük el.

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA-
ÉS IPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Főszerkesztő: Hátori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226; 351-7758 • Fax/üzenetregző: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A bányamunkásban megjelent cikkek interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja a

Nyomdort Kft. • Telefon/fax: 06 29 497-859 • **Felelős kiadó: Rabi Ferenc** • ISSN 0133-6630